

Kortlægning af internationale erfaringer med at sikre kvalitet på grundskoleområdet

En komparativ undersøgelse af Sverige, Norge, Finland, Estland, Holland, Skotland og den tyske delstat, Hessen

03.11.20

For information on obtaining additional copies,
permission to reprint or translate this work and all other
correspondences.

Please contact:

DAMVAD Analytics

Overgaden Oven Vandet 58A, 2nd Floor
1415 Copenhagen K
Info@damvad.com
damvad.com

DAMVAD Analytics

Götagatan 22A
118 46 Stockholm

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	5
1.1.1	Formål med kortlægningen	5
1.1.2	Proces for undersøgelsen	6
2	Sammenfatning af resultater	7
3	Tværgående analyse	15
3.1	Inputbaserede kvalitetsparametre	15
3.1.1	Læruddannelse	15
3.1.2	Efteruddannelse af lærere	19
3.2	Strukturelle kvalitetsparametre	20
3.2.1	Tilsyn af skoler	20
3.2.2	Læreplaner	23
4.3	Outputbaserede kvalitetsparametre	25
4.3.1	Opfølgning på kvalitet	25
4	Kortlægning af lande	28
4.1	Kvalitet i den svenske grundskole	28
4.1.1	Generelt om grundskolen i Sverige	28
4.1.2	Inputbaserede kvalitetsparametre	30
4.1.3	Strukturelle kvalitetsparametre	32
4.1.4	Outputbaserede parametre	35
4.2	Kvalitet i den norske grundskole	36
4.2.1	Generelt om grundskolen i Norge	36
5.1.1	Inputbaserede kvalitetsparametre	37
4.2.2	Strukturelle kvalitetsparametre	40
4.2.3	Outputbaserede parametre	42
4.3	Kvalitet i den finske grundskole	44
4.3.1	Generelt om grundskolen i Finland	44
4.3.2	Inputbaserede kvalitetsparametre	45
4.3.3	Strukturelle kvalitetsparametre	47
4.3.4	Outputbaserede parametre	49
4.4	Kvalitet i den estiske grundskole	50
4.4.1	Generelt om den estiske grundskole	50
4.4.2	Inputbaserede kvalitetsparametre	51
4.4.3	Strukturelle kvalitetsparametre	52
4.4.4	Outputbaserede parametre	54
4.5	Kvalitet i den hollandske grundskole	55
4.5.1	Generelt om den hollandske grundskole	55
4.5.2	Inputbaserede kvalitetsparametre	56
4.5.3	Strukturelle kvalitetsparametre	58
4.5.4	Outputbaserede parametre	60
4.6	Kvalitet i den skotske grundskole	61
4.6.1	Generelt om grundskolen i Skotland	61
4.6.2	Inputbaserede kvalitetsparametre	63

4.6.3	Strukturelle kvalitetsparametre	65
4.6.4	Outputbaserede parametre	68
4.7	Kvalitet i den hessiske grundskole (Tyskland)	69
4.7.1	Generelt om grundskolen i Hessen	69
4.7.2	Inputbaserede kvalitetsparametre	71
4.7.3	Strukturelle kvalitetsparametre	73
4.7.4	Outputbaserede parametre	75
5	Referencer	76

1 Indledning

1.1.1 Formål med kortlægningen

Denne kortlægning skal bidrage til at inspirere drøftelsen om kvalitet i grundskolen ved at se på, hvordan kvalitet forstås, følges og måles i en række udvalgte lande. Formålet er dermed at indsamle viden og erfaringer internationalt til brug som inspiration i dansk kontekst.

Kortlægningen tager udgangspunkt i seks lande: Sverige, Norge, Estland, Holland, Finland, Skotland og delstaten i Tyskland Hessen. Baggrunden for at se nærmere på disse lande er, at de seks lande samt delstaten Hessen på en række områder er sammenlignelige med Danmark og typisk klarer sig godt i internationale undersøgelser sammenlignet med OECD-gennemsnittet.

De seks lande og Hessen arbejder på forskellig vis med at sikre kvalitet, som i større eller mindre grad adskiller sig fra den danske tilgang. Derfor er det interessant at se nærmere på, hvordan landene anskuer, understøtter og måler kvalitetsbegrebet (af hensyn til læsevenlighed benævnes Hessen som land i det efterfølgende).

For at kunne sammenholde internationale erfaringer med at sikre høj kvalitet i grundskolen på tværs af landene og indfange kompleksiteten i kvalitetsbegrebet, har vi opsat tre overordnede kvalitetsparametre – inputbaserede, strukturelle samt outputbaserede parametre. Med denne tilgang har det været muligt at dække kvalitetsbegrebet bredt og samtidig sikre struktur i sammenligningen af landene. Med afsæt i vores desk-research samt input fra nationale eksperter, har vi inddelt de overordnede kvalitetsparametre i en række underkategorier. De syv landerapporter samt den tværgående analyse er struktureret efter denne opbygning. Det er dog værd at understrege, at de overordnede kvalitetsparametre indebærer mere end blot de udvalgte underkategorier. F.eks. er strukturelle kvalitetsparametre mere end tilsyn og læreplaner, som vi tager udgangspunkt i – og indeholder blandt andet også øvrig lovgivning. En kortlægning af kvalitetsparametre kunne endvidere omfatte bl.a. lærernes arbejdsforhold og forberedelsestid.

Inputbaserede kvalitetsparametre

- Læreruddannelse
- Efteruddannelse af lærere

Strukturelle kvalitetsparametre

- Tilsyn
- Læreplaner

Outputbaserede kvalitetsparametre

- Opfølgning af kvalitet

Foruden de fem underkategorier har vi med eksperternes hjælp forsøgt at kortlægge, hvordan de udvalgte lande arbejder med proceskvalitet i grundskolen. Det har imidlertid været vanskeligt at indhente relevant information fra de enkelte lande, hvorfor denne del ikke indgår i kortlægningen. Dog kan man argumentere for, at der f.eks. indgår former for proceskvalitet i landenes tilsyn og supervision af lærere under de strukturelle kvalitetsparametre.

1.1.2 Proces for undersøgelsen

For hvert land har vi gennemført en indledende desk-research, hvor vi i samarbejde med nationale eksperter fra de enkelte lande har identificeret centrale dokumenter om kvalitet i grundskolen for. På den baggrund har vi udarbejdet landerapporter for de syv lande, som nationale eksperter for deres respektive land har kvalitetssikret via interviews og/eller skriftligt. På den måde har vi sikret, at den komparative analyse er baseret på et aktuelt og korrekt vidensgrundlag.

Endelig har Jens Rasmussen, professor ved Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse (DPU), bidraget til kvalitetssikring af den komparative analyse.

Tabel 1: Oversigt over nationale eksperter inddraget i kortlægningen.

Land	Navn
Danmark	Jens Rasmussen, professor ved Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse, Pædagogisk Sociologi
Sverige	Pernilla Sundström Fase, enhedschef for Grundskolen, Skolverket & Maria Elmér, Undervisningsrådet, Skolverket
Norge	Tobias Werler, professor ved Fakultet for lærarutdanning, kultur og idreet, Høgskulen på Vestlandet
Finland	Anneli Rautainen, head of Innovation, Finnish National Agency for Education
Estland	Ene-Silvia Sarv, ekspert inden for skoleudvikling og nationalt curriculum og tidligere ansat ved Tallinns Universitet
Holland	Jan van Tartwijk, professor ved Institut for uddannelse og pædagogik, Utrecht Universitet
Skotland	Claire Cassidy, forskningsleder ved School of Education, Strathclyde Universitet
Hessen	Ilonca Hardy, professor, dr. Institut for pædagogik i grundskolen, Goethe Universitet, Frankfurt

2 Sammenfatning af resultater

Læreruddannelse og opkvalificering af lærere: Læreruddannelserne i de udvalgte lande bliver enten udbudt af universiteter eller både af professionshøjskoler og universiteter, men uddannelsernes varighed og kravet til praktik varierer. Der er stor variation i systematikken for efteruddannelse af lærere.

De syv lande har flere fællestræk i opbygningen af læreruddannelsen. Kortlægningen viser eksempelvis at læreruddannelsen i større eller mindre grad er knyttet til universiteterne i alle landene. I Norge, Finland, Estland, Skotland og Hessen er læreruddannelsen en kandidat-uddannelse, som udbydes af universiteterne, mens læreruddannelsen i Sverige og Holland både udbydes af universiteter og af højskolor/hogeschool, som minder mere om de danske professions-højskoler. Således adskiller landene sig mærkbart fra den danske læreruddannelse, som udelukkende bliver udbudt af professionshøjskoler.

Der er variation i uddannelsernes varighed. I Holland og Skotland tager uddannelsen fire år – ligesom i Danmark. Den svenske læreruddannelse tager fire år for grundlærere og fireogethalvt år for faglærere. I Estland tager læreruddannelsen fem år. Den finske læreruddannelse er en treårig bacheloruddannelse for førskolelærere og en femårig universitetsuddannelse for grundskolelærere, mens varigheden i Hessen er fra tre til seks år afhængig af, hvilket trin man ønsker at undervise på.

Kravet til praktik varierer i de udvalgte lande. Indholdet af den finske læreruddannelse bestemmes af det enkelte universitet, men lærerstuderende har typisk tre praktikforløb af en måneds varighed. I Sverige, Estland og Norge er det påkrævet at tage 30 ECTS i praktik, hvilket svarer til kravet i Danmark. I Skotland er minimumskravet omkring 40 ECTS, mens der er krav om 60 eller 68 ECTS i Holland, alt afhængig af om man læser på hogeschool eller på universitetet. I Hessen har de studerende et praktikforløb på hhv. 4-6 uger på bachelorniveau og et semesters varighed på masteren. Derudover er der en rent praksisorienteret del af uddannelsen af to års varighed, hvor de studerende får lærerløn. Først herefter er man autoriseret som lærer.

Flere af landene oplever udfordringer med at rekruttere studerende til læreruddannelsen. De politiske tiltag og reformer, som landene har iværksat for at imødekomme udfordringerne knyttet til læreruddannelsen samt for at styrke kvaliteten, varierer fra land til land. De indebærer f.eks. specialiseringer i forhold til klassetrin med henblik på at imødekomme elevernes aldersbestemte behov (Sverige og Norge), lønstigning til lærere (Skotland og Estland), lærerregistre, hvor hver enkelt lærers professionelle kompetencer står opført (Holland, Sverige og Skotland) samt etablering af uddannelser på universiteter (Norge og Holland). Finland skiller sig dog ud, da den finske læreruddannelse er blandt landets mest søgte uddannelser, hvor kun omkring 10 % af ansøgerne optages.

Tabel 2: Uddannelse og kompetenceudvikling

Land	Læreruddannelse og opkvalificering af lærere
Danmark	Læreruddannelse udbydes af professionshøjskoler Efteruddannelse er et kommunalt ansvar
Sverige	Læreruddannelse udbydes af universiteter og högskolor Lærerregistre Specialiseringer på klassetrin Krav om 104 timer til professionel udvikling pr. år
Norge	Læreruddannelse udbydes af universiteter og højskoler Masteruddannelse Aldersspecialiserede uddannelser Decentraliseret kompetenceudvikling
Finland	Læreruddannelse udbydes af universiteter Uddannelsen er én af Finlands mest attraktive Tre dages årlig kompetenceudvikling for alle lærere
Estland	Læreruddannelse udbydes af universiteter Lønstigninger og intensivuddannelser som nye initiativer Krav om 160 timers uddannelse i hvert 5. år Introduktionsår til nyuddannede
Holland	Læreruddannelse udbydes af både universiteter og hogeschools Lærerregister Akademisk læreruddannelse Nyuddannede lærere får støtte i starten af deres karriere
Skotland	Læreruddannelse udbydes af universitete Lærerregister Lønstigning til lærere Krav om 65 timers opkvalificering om året Prøveperiode til nye lærere
Hessen	Læreruddannelse udbydes af universiteter Supervision af lærere i praktik, men intet system for opkvalificering af lærere

Flere af landene har en relativ struktureret efteruddannelsesindsats for lærere. Her kan f.eks. nævnes minimumskrav til årlig, professionel opkvalificering (Sverige, Finland, Skotland og Estland). Andre lande tilbyder målrettet supervision i lærernes første arbejdsår (Estland og Holland). I dansk kontekst findes der ikke tilsvarende programmer for opkvalificering af lærere – hverken efteruddannelse, som lærere er forpligtede til at deltage i eller særlige nationale supervisionsprogrammer for nyuddannede lærere. Kortlægningen viser også, at Hesse som den eneste case, ikke har et system for kompetenceudvikling af lærere. Den nationalt organiserede og påkrævede efteruddannelse i Finland er heller ikke omfattende, idet den alene udgøres af tre dages årlig efteruddannelse med fokus på implementering af nye uddannelsespolitiske tiltag.

Tilsyn med grundskoler og læreplaner: Med undtagelse af Finland fører landene statsligt tilsyn med skolerne, men der er forskel på, hvor struktureret, der arbejdes med tilsynene. Læreplanerne har på tværs af alle syv lande en relativ ensartet struktur, men der er væsentlige forskelle i landenes vejledninger til lærernes planlægning af undervisningen.

Tabel 3: Tilsyn og læreplaner

Land	Tilsyn og læreplaner
Danmark	Årlige, landsdækkende screeninger af folkeskolernes resultater Screening blandt alle grundskoler - tilsyn med skoler med dårlige resultater i nationale tests og/eller i de fire trivselsindikatorer Handleplan og/eller kontakt til læringskonsulenter
Sverige	Forundersøgelse hvert andet år på alle grundskoler - tilsyn af skoler med risiko for svigtende uddannelseskvalitet Tilknytning af læringskonsulent hos underpræsterende skoler
Norge	Risikobaseret tilsyn af grundskoler, der overtræder regler Vejledning mhp. at støtte underpræsterende skoler
Finland	Kommunalt tilsyn uden national standard Lokal støtte og vejledning til grundskoler med udfordringer ift. lokale mål
Estland	Stikprøvebaserede tilsyn – 10 % af alle grundskoler hvert år Ingen systematisk support af grundskoler med svigtende kvalitet
Holland	Advarselsanalyser af alle grundskoler hvert år - tilsyn blandt skoler med risiko for svigtende kvalitet Inspektion og forbedringsplan for grundskoler med svigtende kvalitet
Skotland	Stikprøvebaserede tilsyn blandt 10 % af alle grundskoler årligt Supportbesøg og forbedringscenter til underpræsterende skoler
Hessen	Tilsyn af alle grundskoler, hyppigheden er uvis Begrænset support af skoler med svigtende kvalitet

Med undtagelse af Finland, arbejder de syv lande på flere områder ensartet med at føre tilsyn på grundskolerne. De syv lande fører eksempelvis tilsyn iværksat fra nationalt hold. De eksempler på statslige tilsyn, der har størst ligheder med den danske model, forekommer at være Sverige, Holland og Norge. Disse tre lande har flere fællesnævner med den danske måde at udvælge skoler til risikobaserede tilsyn. Hvert andet år gennemfører Skolverket i Sverige en forundersøgelse blandt alle skoler med henblik på at identificere skoler med særlige udfordringer.

På baggrund af forundersøgelsens resultater igangsættes tilsyn på udvalgte skoler med risiko for svigtende kvalitetsstandarder. I Holland gennemfører uddannelsesinspektoratet analyser af potentielle risici for svigtende uddannelseskvalitet og kan på den baggrund intensivere indsatsen på udfordrede skoler. I Norge gennemfører amtmanden risikobaserede tilsyn for at vurdere skolernes behov for yderligere tilsyn. Når vi ser nærmere på, hvordan tilsynet bliver udført, er det dog tydeligt, at landene adskiller sig fra hinanden. Vi finder især en forskel på, hvilken indvirkning de statslige tilsyn har på skolerne. I Holland, Sverige, Norge og Skotland har tilsynsmyndighederne en betydelig grad af styring af skolerne med et målrettet fokus på forbedring og på at stille skoler til ansvar for målopfyldelse. Tilsynet og evt. opfølgning på kvalitetsmæssige udfordringer er mindre systematisk i Estland samt i Hessen, hvor konsekvenserne af uacceptable kvalitetsstandarder er begrænsede.

Der er forskel på måden hvorpå der følges op på skoler, der ikke klarer de ønskede kvalitetsstandarder. I Sverige får skoler tilknyttet en læringskonsulent, der skal følge udviklingen tæt, hvilket også er en mulighed i Danmark. Et lignende system findes også i Holland, hvor uddannelsesinspektoratet intensiverer tilsynsindsatsen bl.a. med møder med skolens bestyrelse og yderligere inspektion på skolen. I Skotland er der ikke en fast praksis for skoler, der ligger under det ønskede kvalitetsniveau, men skolerne får bl.a. supportbesøg fra Quality Improvement Officers med henblik på kvalitetsforbedring og -sikring. De norske skoler med risiko for svigtende kvalitet får vejledning i, hvad de skal gøre for at rette op og forbedre kvaliteten. I Estland er der ingen egentlig support af skoler, der ikke har det ønskede kvalitetsniveau. I Hessen kan skolerne få vejledning og støtte i deres udvikling og forbedring af deres resultater fra det hessiske uddannelsesministerium, mens fokus i mindre grad er på utilstrækkelig uddannelseskvalitet.

Finland skiller sig ud blandt de syv undersøgte lande ved ikke at have et nationalt tilsyn eller nationale standarder. Således er det finske tilsyn placeret entydigt i kommunerne, der selv fastlægger egne tilsynsformer. Det finske kommunale tilsyn har primært karakter af støtte og vejledning.

Landene har en relativ ensartet struktur for opbygningen af læreplaner. Alle landenes læreplaner indeholder en beskrivelse af overordnede målsætninger/formålsbeskrivelser relateret til de respektive fag. De fleste læreplaner indeholder desuden en yderligere konkretisering af målene – oftest for fag og på udvalgte klassetrin.

Samtlige lande har udpræget lokal autonomi i deres måder at arbejde med læreplanerne på. Der er fastlagt nationale rammer for hvert fag eller fagområde, som er vejledende og samtidig efterlader rum for lærernes egen fortolkning og tilpasning, hvilket også er tilfældet i Danmark. En væsentlig forskel er dog, at det ikke er alle lande, der opererer med undervisningsvejledninger til lærerne. Vi har ikke identificeret nationale vejledninger i Estland, Norge og Sverige, mens Holland, Skotland og Hessen tilbyder vejledningsmateriale, som lærere kan gøre brug af i deres fortolkning af læreplaner og planlægningen af deres undervisning. Finlands nationale curriculum indeholder tværfaglige læringsmoduler, og det er obligatorisk for skolerne at gennemføre et sådant tværfagligt modul mindst en gang hvert år. Dog er der en høj grad af fleksibilitet ift. den konkrete praksis og operationalisering af lærerplanerne.

Opfølgning af kvalitet: De syv lande anvender forskellige metoder til at følge kvaliteten i grundskolen, f.eks. elevundersøgelser, trivselsundersøgelser, interne evalueringer, afgangseksamen og tilstandsrapporter. Med undtagelse af Finland gør landene brug af nationale test til at følge kvaliteten i grundskolen. Der er dog væsentlig forskel på, om landene anvender de nationale test som et pædagogisk redskab (low stake) eller til at vurdere resultater på nationalt plan (high stake).

Tabel 4: Opfølgning på kvalitet

Land	Opfølgning på kvalitet
Danmark	Anvender nationale test (erstattes af nationalt evaluerings- og bedømmelsessystem) National trivselsundersøgelse Nationale test bruges både low stake og high stake
Sverige	Anvender nationale test Udviklingssamtaler Nationale test bruges både low stake og high stake
Norge	Anvender nationale test Elevundersøgelser Nationale test bruges primært low stake
Finland	Ingen nationale test Prøver i 6. og 9. klasse
Estland	Anvender nationale test Nationale test bruges både low stake og high stake
Holland	Anvender nationale test Afgangseksamen i 9. klasse Nationale test bruges primært high stake
Skotland	Anvender nationale test Nationale test bruges primært low stake
Hessen	Anvender nationale test Nationale test bruges primært high stake

I de seks lande, der anvender nationale test, bliver testene afholdt to-fire gange i løbet af elevernes skoletid. Der er imidlertid forskel på prøvernes form. I Sverige, Estland, Norge, Skotland og Hessen er det fra statsligt hold fastlagt, hvilke fag, der skal testes i og hvordan. Det er også tilfældet i Danmark¹. I Holland kan skolerne selv vælge, hvilke test de ønsker at anvende blandt fem forskellige.

Landene adskiller sig i måden, hvorpå de nationale test anvendes. I Skotland og Norge anvendes resultaterne i som low stake² og dermed som et pædagogisk værktøj, der kan understøtte lærernes vurdering af elevernes læringsudbytte, planlægning af undervisning samt fungere som feedback-værktøj i dialogen med eleverne. I Hessen og Holland bliver resultaterne primært brugt high stake på policy-niveau i en samlet vurdering af, om de uddannelsespolitiske målsætninger realiseres. I Estland og Sverige anvendes testene i en blanding af high stake og low stake. Det er målet, at evaluerings- og bedømmelsessystemet, der skal erstatte de hidtidige nationale test i Danmark, skal bidrage til dialogen med elever og forældre om elevens faglige standpunkt og understøtte det pædagogiske arbejde i klasseværelserne, samtidig med at det nye system skal anvendes styringsmæssigt i forhold til skolernes faglige formåen. Dette har også været et mål med de nationale test. Dermed er intentionen med test i Danmark både at være low stake og high stake.

Foruden de nationale test, anvender landene andre metoder til at følge kvaliteten. I Finland gennemfører den uafhængige instans The Finnish Education Evaluation Centre løbende evalueringer af førskole og grundskole med randomiserede stikprøver af udvalgte tematikker. I Sverige afholder lærerne årlige udviklingssamtaler med eleven og forældre og udarbejder en udviklingsplan med henblik på at sikre kvaliteten af læring. Denne opfølgningstilgang har fællestræk med de danske elevplaner, hvor intentionen er, at elevplanen skal anvendes af lærer, elev og forældre til opfølgning og systematisk evaluering af den enkelte elev. Norge er det eneste land, der har en pendant til de danske trivselsmålinger. Den hollandske afgangseksamen i 9. klasse har som den danske stor betydning for elevernes videre uddannelsesmuligheder. Sammen med lærernes vurderinger, udgør prøven grundlaget for, hvilke typer af ungdomsuddannelser, eleverne bliver henvist til.

Alle landene deltager i internationale undersøgelser. Det er vores vurdering, at undersøgelserne om skoleelevers resultater spiller en central rolle i de uddannelsespolitiske drøftelser. Vores kortlægning har dog ikke vist, i hvilket omfang landene bruger resultaterne systematisk i de nationale tilgange til at følge kvalitet.

¹ Den 21. februar 2020 blev der indgået en politisk aftale, der indebærer, at der skal udvikles et nyt evaluerings- og bedømmelsessystem til erstatning for de hidtidige nationale test.

² Low stake defineres i denne rapport som et system, hvor test bliver anvendt som et pædagogisk redskab, så lærere kan vurdere om eleverne når deres læringsmål, og herudfra kan igangsætte indsatser. High stake karakteriserer modsat, når test bliver anvendt på policy-niveau i en samlet vurdering af om de overordnede, uddannelsespolitiske målsætninger realiseres.

3 Tværgående analyse

I dette afsnit sammenholder vi de seks udvalgte lande og Hessen med den danske model. Det gør vi med afsæt i de tre overordnede kvalitetsparametre; input, struktur og output. Først vil de inputbaserede kvalitetsparametre beskrives, herefter strukturbaserede kvalitetsparametre og sidst outputbaserede kvalitetsparametre.

3.1 Inputbaserede kvalitetsparametre

3.1.1 Læreruddannelse

Tabel 5: Overblik over læreruddannelser

	Læreruddannelse	Praktik ³	Nyere initiativer	Efteruddannelse
Danmark	Udbydes ved professionshøjskoler Fireårig uddannelse	30 ECTS i løbet af uddannelsen	Reform i 2013, der bl.a. skulle gøre læreruddannelsen mere attraktiv	Overordnede rammer for kompetenceudvikling Ingen nationale politiske krav til omfanget af efteruddannelse
Sverige	Udbydes ved både universiteter og høgeskoler Tager fire år for grundlærere og fire et halvt år for faglærere	30 ECTS i løbet af uddannelsen	Lærerregistre Specialiseringer fordelt på klassetrin (aldersspecialisering)	Krav om 104 timer til professionel udvikling pr. år
Norge	Udbydes både på universiteter og høgeskoler Femårig masteruddannelse	23 ugers praktik i løbet af uddannelsen (cirka 30 ECTS)	Reformeret læreruddannelse – fra professionsbachelor til professionsrettet masteruddannelse	Decentraliseret kompetenceudvikling, men ingen egentlig strategi for kompetenceudvikling
Finland	Udbydes på universiteter Treårig bacheloruddannelse for førskole og	Fastlægges på det enkelte universitet		Primært decentraliseret i kommuner og på skoler. Alle lærere skal årligt deltage i 3

³ For Norge, Estland, Skotland og Hessen har vi omregnet praktikkravet i uger om til ECTS for at kunne sammenligne landene mere direkte – angivet i parentes.

Kilde: https://phabsalon.dk/fileadmin/user_upload/CV/Hvad_er_ECTS-point.pdf

	femårig for grundskole	Typisk 3 praktikforløb af 1 måned.		dages kompetence-udvikling
Estland	Udbydes af universiteter Femårig uddannelse	Afhænger af universitet, men cirka 30 ECTS	Lønstigning til lærere Intensiv uddannelse med certificering i andre fag på to måneder	Lærerne er forpligtede til at gennemføre mindst 160 timers faglig uddannelse i hver femårsperiode. Introduktionsår med supervision af kolleger eller mentorer
Holland	Bydes både på hogeschool (professions-bachelor) og på universiteter (akademisk læreruddannelse) Begge er fireårige.	60 ECTS på hogeschools og 68 ECTS på universiteterne	Lærerregistre Akademisk læreruddannelse for at gøre lærer-uddannelsen mere forskningsbaseret	Støtte til nyuddannede lærere i starten af deres karriere (induction)
Skotland	Fireårig uddannelse Udbydes af universiteter	Mindst 30 uger i løbet af uddannelsen (cirka 40 ECTS)	Lønstigning til lærere Lærerregistre	Lærerne er forpligtede til at gennemføre 65 timers professionel opkvalificering hvert år Etårig prøveperiode til nyuddannede
Hessen	Udbydes af universiteter Tager 3-4 år for lærer til Hauptschule, 4-5 år for Realschule og seks år for Gymnasium	4-6 ugers praktik på bachelor To års fuldtidsarbejde med supervision (svarende til cirka 120 ECTS)	Begrænset politisk prioritering	Supervision af lærere i de to praktikår, men der findes intet system for opkvalificering på længere sigt

Der er flere fællesnævnerne mellem de undersøgte lande, hvad angår læreruddannelserne. I Norge, Finland, Estland, Skotland og Hessen er læreruddannelsen en kandidatuddannelse, som udbydes af universiteterne. I Sverige og Holland udbydes læreruddannelsen både af universiteter og af højskoler/hogeschool, som minder om de danske professionshøjskoler. Således er universiteterne involverede i alle de undersøgte lande, hvilket adskiller sig fra den danske læreruddannelse, som udelukkende bliver udbudt af professionshøjskolerne.

I Holland og Skotland tager uddannelsen fire år – ligesom i Danmark. Den finske uddannelse til førskolelærer er en treårig bacheloruddannelse, mens grundskolelæreruddannelsen samlet er en femårig kandidatuddannelse. Den svenske læreruddannelse tager fire år for grundlærere og fire et halvt år for faglærere. I Estland er læreruddannelsen en femårig uddannelse, mens varigheden i Hessen afhænger af, hvilket trin man ønsker at undervise på – fra tre til seks år.

Hvad angår krav til praktik, ser vi flere forskelle mellem landene. I Sverige er det påkrævet at tage 30 ECTS i praktik, hvilket stemmer overens med de danske, estiske og norske praktikkrav. I Skotland er der et minimumskrav på cirka 40 ECTS. I Holland er der et krav om 60 eller 68 ECTS alt afhængig af, om man læser på hogeschool eller på universitetet. Praktikkravet i Hessen er det højeste af de udvalgte lande. Læreruddannelsen afsluttes med to års fuldtidsarbejde på en grundskole med supervision, hvilket svarer til cirka 120 ECTS. Der er ingen formelle krav om praktik i den finske læreruddannelse, men den typiske studerende vil have tre praktikophold af en måneds varighed.

I alle udvalgte lande har læreruddannelsen oplevet en række udfordringer gennem årene. I seks af de syv lande har læreruddannelsen været præget af, at det har været vanskeligt at tiltrække studerende til læreruddannelsen. For både Sverige og Estland er det især inden for de tekniske og matematiske områder, hvor lærermanglen er størst. Finland skiller sig ud med en attraktiv læreruddannelse, som kun optager omkring hver tiende ansøger. I flere af landene, hvor der er vanskeligheder med til at tiltrække tilstrækkeligt mange studerende, er årsagen især, at professionen vurderes at være forbundet med lav, social status⁴ samt en stor arbejdsbyrde.

Landene med svigtende tiltrækning af lærerstuderende har igangsat en række politiske tiltag og reformer i forsøget på at imødekomme disse udfordringer. Norge har reformeret læreruddannelsen, så den nu er en femårig kandidatuddannelse i stedet for en fireårig professionsuddannelse. Estland og Skotland har indført lønstigninger til lærere. I Sverige, Holland og Skotland har man oprettet lærerregistre, som skal holde styr på lærernes faglige udviklingsaktiviteter, praktiske erfaringer m.v. Sverige har også indført specialiseringer på klassetrin med henblik på at imødekomme elevernes unikke, aldersbestemte behov.

⁴ Baseret på input fra nationale eksperter

Både Norge og Danmark har indført lignende initiativer. Norge indførte to aldersspecialiserede uddannelser i 2010 (som er bibeholdt i den reformerede masteruddannelse fra 2017), og Danmark indførte specialiseringer i fagene dansk og matematik i 2006. Estland har oprettet en intensiv uddannelse, så lærere kan få en undervisningscertificering i et andet fag end deres hovedfag på to måneder. Hollands forsøg på at gøre læreruddannelsen mere forskningsbaseret ved at oprette en akademisk læreruddannelse har flere fællestræk med den danske læreruddannelse, hvor reformen af læreruddannelsen i 2013 bl.a. lagde vægt på styrket vidensbasering af læreruddannelsen - både forsknings- og praksisbaseret viden.

Sammenlignet med de 7 lande skiller Danmark sig ud med flere årlige undervisningstimer i grundskolen. Således ligger Finland og Estland med et gennemsnitligt årligt antal undervisningstimer på omkring 650-660 blandt de lande i OECD med færrest gennemsnitlige antal undervisningstimer, mens Danmark med 1051 timer i gennemsnit i 2019 havde det højeste gennemsnitlige antal undervisningstimer blandt OECD-landene. Det gennemsnitlige antal årlige undervisningstimer på tværs af Tyskland er 724, mens Norge og Sverige gennemsnitligt har hhv. 733 og 753 årlige undervisningstimer. Med 940 undervisningstimer i 2019 ligger Holland tættest på det danske niveau⁵.

⁵ Kilde: OECD stat

3.1.2 Efteruddannelse af lærere

I flere af de udvalgte lande eksisterer der en mere eller mindre struktureret efteruddannelsesindsats. I Sverige har lærerne krav på 104 timers professionel udvikling pr. år. Skolverket skal sikre, at kurser i efteruddannelse er tilgængelige, mens det er de enkelte skoler, som har ansvaret for at lærerne får den nødvendige efteruddannelse. De skotske lærere er kontraktligt forpligtede til at gennemføre 65 timers professionel opkvalificering hvert år. I Estland er lærerne forpligtede til at gennemføre mindst 160 timers faglig uddannelse i hver femårsperiode. I Finland er efteruddannelse styret lokalt, men alle grundskolelærere skal gennemføre tre dages årlig efteruddannelse med fokus på implementering af uddannelsespolitiske tiltag.

I Estland, Skotland og Holland ser vi, at lærerne tilbydes supervision i de første år efter uddannelsen, hvor de f.eks. får støtte og vejledning fra mere erfarne kolleger. På den måde kan nyuddannede lærere bliver bedre forberedt på den daglige virkelighed på skolerne. I Hessen bliver lærerne superviseret med faste intervaller på skolerne i den toårige praktikperiode og modtager 15 timers undervisning om ugen. Efterfølgende findes der dog ikke et system for opkvalificering af lærere. I Norge eksisterer der en række bestemmelser for, hvem der er ansvarlige for lærernes kompetenceudvikling, men der er ikke fastlagt principper for, hvordan kompetenceudviklingen skal ske, ligesom indholdet heller ikke er defineret. I Finland er opgaven med indslusning af nye lærere overladt til den enkelte kommune og skole, og der findes ingen nationaler regler herfor.

I dansk kontekst er der ikke tilsvarende programmer for opkvalificering af lærere – hverken efteruddannelse, som lærerne er forpligtede til at deltage i eller særlige supervisionsprogrammer for nyuddannede lærere.

3.2 Strukturelle kvalitetsparametre

3.2.1 Tilsyn af skoler

Tabel 6: Overblik over tilsyn

	Typer af tilsyn	Grundlag for vurdering	Udvælgelse af skoler	Støtte til skoler
Danmark	Årlige, landsdækkende screeninger af folkeskolernes resultater Kommunale kvalitetsrapporter hvert andet år	Flerårige, utilfredsstillende resultater ved afgangseksamen, overgange, løfteevne og resultater til nationale tests	Screening blandt alle skoler - tilsyn med folkeskoler med dårlige resultater i nationale tests og/eller i de fire trivselsindikatorer	Dialog med kommunalbestyrelse Handleplan og/eller kontakt til læringskonsulenter
Sverige	Eksterne evalueringer foretaget af Skolinspektionen blandt alle skoler hvert andet år Interne evalueringer til at understøtte skolernes kvalitetsarbejde	Forundersøgelse, der viser udfordringer med kvalitetsstandarden baseret på et spørgeskema til elever, forældre og personale om uddannelsesaktiviteter	Præundersøgelse blandt alle skoler – tilsyn blandt udvalgte skoler Skolens resultater i nationale tests	Tilknytning af læringskonsulent fra Skolverket, som følger skolen tæt gennem tre år
Norge	Risikobaserede tilsyn udført af amtmanden/fylkesmanden Selvvurderingsformularer, som skoler/kommuner er ansvarlige for at udfylde	Dokumenttilsyn af skolerne/kommunernes selvvurderinger samt offentligt tilgængelig information	Amtmanden vælger de skoler, der mest sandsynligt overtræder reglerne. Hyppighed af tilsyn afhænger af den opfattede risiko	Vejledning om, hvad skolerne skal gøre for at rette op på kvalitetsstandarderne
Finland	Tilsynsopgaven ligger hos den enkelte kommune Intet nationalt tilsyn	Lokale tilsyn tager ofte form af årlige planlægningsmøder, der tager udgangspunkt i kommunale mål og strategier	Kommunerne fører tilsyn med alle skoler. Men med fuld metodefrihed	Kommunerne giver øget støtte og vejledning til skoler, der oplever udfordringer med fx at nå kommunale mål

Estland	Årlige tilsyn inden for udvalgte emner gennemført af Uddannelses- og Forskningsministeriet Interne evalueringer hvert tredje år	Skole- og uddannelsesaktiviteter Evalueringer og tilfredshedsundersøgelser blandt lærere, elever og forældre	Stikprøvebaseret og inkluderer cirka 10 % af alle grundskoler Alle grundskoler skal udarbejde selvevalueringer	Ingen systematisk support Skoler skal udvikle en handleplan for implementering af udvikling, men ingen direkte support
Holland	Risikobaserede advarselsanalyser for svigtende kvalitet gennemført af Uddannelsesinspektoratet hvert år Egenevalueringer som skolerne selv er ansvarlige for at udarbejde	Skolernes egenevalueringer samt afgangsprøver og testresultater	Analyser blandt alle skoler – tilsyn blandt skoler med risiko for uacceptable kvalitetsstandarder	Yderligere inspektion samt formulering af plan for at forbedre kvalitet
Skotland	Årlige tilsyn blandt udvalgte skoler gennemført af Her Majesty's Inspectorate of Education Tilsyn blandt lokale myndigheder Selvevaluering som skolerne selv er ansvarlige for at udarbejde	Skolernes interne evalueringer Tilstand på skoler under tilsyn	Stikprøvebaseret og inkluderer 240 skoler om året Alle grundskoler skal udarbejde selvevalueringer	Nationalt forbedringscenter Understøttelse via. bl.a. supportbesøg indtil skoler opnår bedre resultater
Hessen	Eksterne skoleevalueringer gennemført af delstatens uddannelsesministerium	De eksterne skoleevalueringer	Alle grundskoler - uvist hvor ofte, der føres tilsyn	Support fra uddannelsesministeriet Begrænset support af svigtende uddannelseskvalitet

De fleste af landene arbejder på flere måder ensartet med at føre tilsyn på grundskoleniveau. På nær Finland gennemfører alle landene en form for statsligt tilsyn, hvilket også er tilfældet i Danmark. I Skotland, Holland og Estland gennemføres tilsynet årligt – ligesom i Danmark. Sverige foretager eksterne evalueringer til at vurdere behovet for yderligere tilsyn hvert andet år. I Norge afhænger hyppigheden af tilsyn af den opfattede risiko for svingende uddannelseskvalitet. Vi har ikke kunnet kortlægge, hvor ofte der føres tilsyn med grundskolerne i Hessen. I Finland ligger tilsynsopgaven hos kommunerne, som har frie rammer for at tilrettelægge tilsynet.

De eksempler på statslige tilsynstyper, der har størst ligheder med den danske model, er Sverige, Holland og Norge. Disse tilgange har flere fællesnævner med den danske måde at udvælge skoler til risikobaserede tilsyn. Hvert andet år gennemfører Skolverket i Sverige en undersøgelse for at identificere skoler med særlige udfordringer. På baggrund af forundersøgelsens resultater, igangsættes tilsyn på udvalgte skoler med risiko for svigtende kvalitetsstandards. I Holland gennemfører uddannelsesinspektoratet analyser af potentielle risici for svigtende uddannelseskvalitet og kan på den baggrund intensivere indsatsen på udfordrede skoler. I Norge gennemfører amtmanden risikobaserede tilsyn for at vurdere skolernes behov for yderligere tilsyn.

Kortlægningen afslører, at der er forskel på, hvor struktureret, der arbejdes med de statslige tilsyn. I Holland, Sverige, Norge og Skotland har tilsynsmyndighederne en betydelig grad af styring af skolerne. Tilsynet og opfølgning på kvalitetsmæssige udfordringer er mindre systematisk i Estland, hvor interne evalueringer vægtes højere end tilsynets rolle og i Hessen, hvor konsekvenserne af uacceptable kvalitetsstandards er begrænsede. Anvendelse af interne evalueringer er også en udbredt tilgang til tilsyn i landene. Alle lande undtagen Hessen forpligter skolerne til at udarbejde interne evalueringer, som typisk er et redskab til at understøtte skolernes arbejde med at sikre kvaliteten. De interne evalueringer bliver anvendt som et grundlag for vurdering af kvalitetsstandarden – typisk suppleret af resultater til testresultater og afgangseksaminer. Landenes interne evalueringer står i kontrast til de danske, kommunale kvalitetsrapporter, hvor kommunerne er forpligtede til at udarbejde rapporter om hver enkelt skole i kommunen. I de lande, som gør brug af interne evalueringer, er det typisk skolerne selv, der er ansvarlige for at udarbejde evalueringerne.

Der er betydelige forskelle i landenes udvælgelse af skoler til tilsyn. I Sverige, Holland og Norge udvælges skolerne som nævnt til tilsyn på baggrund af en indledende undersøgelse af grundskolerne. I Skotland og Estland er udvælgelsen stikprøvebaseret, mens Hessen gennemfører tilsyn blandt alle skoler i delstaten – dog har vi ikke kunnet kortlægge, hvor ofte tilsynene gennemføres. Der er væsentlige forskelle i måderne, der bliver fulgt op på de skoler, der ikke lever op til de ønskede kvalitetsstandards. I Sverige får skoler tilknyttet en læringskonsulent, der skal følge udviklingen tæt, hvilket også er en mulighed i Danmark. Et lignende system findes i Holland, hvor uddannelsesinspektoratet intensiverer tilsynsindsatsen ved bl.a. møder med skolens bestyrelse og yderligere inspektion på skolen. I Skotland er der ikke en fast praksis for skoler, der ligger under det ønskede kvalitetsniveau, men skolerne får bl.a. supportbesøg fra Quality Improvement Officers med henblik på kvalitetsforbedring og -sikring. De norske skoler med risiko for svigtende kvalitet får vejledning i, hvad de skal gøre for at rette op og forbedre kvaliteten. I Estland er der ingen egentlig support af skoler, der ikke har det ønskede kvalitetsniveau. I Hessen kan skolerne få vejledning og støtte i deres udvikling og forbedring af deres resultater fra det hessiske uddannelsesministerium, men tiltag over for utilstrækkelig uddannelseskvalitet bliver kun i begrænset omfang håndhævet. Det kommunale finske tilsyn fører til støtte og vejledning af skoler, der lokalt vurderes som udfordrede med at nå de kommunalt fastsatte mål.

4.2.2 Læreplaner

Tabel 7: Overblik over læreplaner

	Benævnelse	Formulerede mål	Læringsmål/ undervisnings- smål	Retningslinjer for anvendelse	Vejlednings- materiale
Danmark	Fælles Mål	Kompetencemål	Læringsmål	Vejledende	Undervisnings- vejledning
Sverige	Lgr11 - Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet	Overordnede mål	Kundskabskrav	Vejledende	-
Norge	Kunnskapsløftet (K06)	Kompetence- mål, færdighedsmaal og vidensmaal	Grundlæggende læringsmål	Vejledende	-
Finland	The National Core Curriculum for Basic Education 2014	Kompetencemål	Tværfaglige læringsmoduler	Vejledende	
Estland	National curricula for basic school	-	Undervisnings- og læringsmål	Vejledende	-
Holland	Primary Education Act (WPO)	Nøglemaal og mellemmaal	Læringsmål	Vejledende	Undervisnings- vejledning
Skotland	Curriculum of Excellence	Nationale kvalifikationer	Kompetence- baserede læringsmål	Vejledende	Vejlednings- materiale
Hessen	Lehrplan	Uddannelses- standarder	Overordnede kompetence- beskrivelser	Vejledende	Guides

Tabellen ovenfor er et forsøg på at skabe et sammenligningsgrundlag på tværs af landene, hvorfor opsamlingen også et udtryk for en forsimpning af virkeligheden. Alligevel vurderer vi, at tabellen kan bidrage til en række pointer om forskelle og ligheder vedrørende landenes læreplaner⁶.

Overordnet er der en nogenlunde ensartet struktur for opbygningen af læreplaner i de udvalgte lande. Alle landenes læreplaner indeholder en beskrivelse af overordnede målsætninger/formålsbeskrivelser direkte relateret til de respektive fag. Herefter indeholder læreplanerne i de fleste af landene en yderligere konkretisering af målene – typisk for fag og på udvalgte klassetrin. Alle landene anvender en form for læringsmål, som sædvanligvis også er beskrevet i læreplanerne. I flere af landene er yderligere punkter beskrevet i læreplanerne. F.eks. indgår bedømmelse og karaktergivning/vurderingsprincipper, eksamen samt normer og grundlæggende værdier for uddannelse i henholdsvis den svenske og estiske læreplan.

De fleste af landene har udarbejdet et curriculum pr. fag forstået som en form for katalog over de forskellige fag. Der er dog variation i landenes tilgange hertil. Den hollandske læreplan har kataloger for områder frem for fag (i alt syv områder), ligesom Skotland ikke har kataloger pr. fag, men i stedet pr. fagområde (i alt otte fagområder). I Hessen, Estland, Sverige og Norge er der derimod kataloger for hvert enkelt fag. .

På tværs af landene kan vi konstatere, at alle lande har en udpræget lokal autonomi i deres måde at arbejde med læreplanerne på. Der er fastlagt nationale rammer for hvert fag eller fagområde, som er vejledende og samtidig efterlader stor åbenhed for skolernes og lærernes egen fortolkning og tilpasning, hvilket også er tilfældet i Danmark. Således er der flere fællesnævner i de udvalgte landes arbejde med læreplaner, men vi har samtidig identificeret en række forskelle.

En væsentlig forskel er, at alle lande ikke opererer med egentlige undervisningsvejledninger til lærerne. Vi har ikke kunnet identificere nationale vejledninger i Finland, Estland, Norge og Sverige. Omvendt opererer Holland, Skotland og Hessen med vejledningsmateriale, som lærere kan gøre brug af i deres fortolkning af læreplaner og planlægningen af deres undervisning, hvilket har flere ligheder med de danske undervisningsvejledninger, som Børne- og Undervisningsministeriet stiller til rådighed for lærere som inspiration til, hvordan undervisningen kan tilrettelægges. Holland virker umiddelbart som det land, der giver flest muligheder for at vejlede lærerne. F.eks. har man oprettet et videnscenter for undervisningsmetoder, der skal hjælpe skoler med at vælge undervisningsmateriale ved at give overblik over tilgængelige lærebøger og undervisningsmaterialer. Derudover arbejder det hollandske Nationale Institut for Curriculumudvikling på at videreudvikle målene i form af mere detaljeret indhold og aktiviteter, hvilket skal indgå i vejledningen af lærere.

⁶ Kerneelementer i de nationale læreplaner er oversat til dansk for sammenlignelighedens skyld. Oversættelserne er derfor ikke officielle.

4.3 Outputbaserede kvalitetsparametre

4.3.1 Opfølgning på kvalitet

Kortlægningen viser, at seks ud af de syv lande gør brug af nationale tests i deres opfølgning af kvalitet i grundskolen. Finland gennemfører ingen nationale test. De nationale test, der gennemføres i de seks lande, bliver afholdt to-fire gange i løbet af elevernes skoletid. Der er imidlertid forskel på prøvernes form. I Sverige, Estland, Norge, Skotland og Hessen er det fra statsligt hold fastlagt, hvilke fag, der skal testes i og hvordan, hvilket også har været tilfældet i Danmark. I Holland kan skolerne selv vælge, hvilke nationale tests de ønsker at anvende – de har fem forskellige prøver at vælge mellem.

Det overordnede formål med de nationale prøver er på tværs af de seks lande at fastlægge elevernes læringsudbytte- og udvikling. Der er dog væsentlige forskelle på, hvordan de nationale testredskaber⁷ anvendes. Landene anvender typisk de nationale test på to måder. På den ene side er de indlejret i et low stake-system, hvor nationale test bliver anvendt som et pædagogisk redskab, så lærerne kan vurdere, om eleverne når deres læringsmål, og herudfra kan igangsætte indsatser. På den anden side bliver nationale test også anvendt high stake på policy-niveau i en samlet vurdering af om de overordnede, uddannelsespolitiske målsætninger realiseres. I Estland og Sverige anvendes de nationale test i en kombination af low stake og high stake – ligesom det indtil 2020 har været tilfældet i Danmark. I Skotland og Norge anvendes resultaterne i højere grad som et pædagogisk værktøj, mens Hessen og Holland primært bruger resultaterne til vurdering på nationalt plan.

I Sverige skal lærere afholde årlige udviklingssamtaler med eleven og elevens forældre og udarbejde en udviklingsplan med henblik på at understøtte den enkelte elevs læring. Denne tilgang har fællestræk med intentionen med de danske elevplaner, som anvendes af lærer, elev og forældre til systematisk evaluering og opfølgning af den enkelte elev. Vi har ikke identificeret lignende tilgange i de øvrige lande.

Kortlægningen viser, at Norge som det eneste land, har en pendant til de danske trivselsmålinger. Hvert år skal norske elever deltage i en elevundersøgelse, hvor de bliver spurgt ind til trivsel, motivation, arbejdsforhold, læring, støtte fra og vurdering af lærer, skolemiljø m.v.

⁷ I denne komparative analyse har vi valgt at tage udgangspunkt i de nationale test, når vi kortlægger, om testredskaberne anvendes high stake og/eller low stake. Det er værd at bemærke, at landene også anvender andre former for testredskaber.

Tabel 7: Overblik over opfølgning på kvalitet

	Tilgang til opfølgning ⁸	Prioritering af tilsyn ⁹
Danmark	Elevplaner Nationale test Trivselsmåling Sprogprøve Afgangseksamen Kvalitetsrapporter	Nationale test anvendes både low stake som pædagogisk redskab og high stake som nationalt styringsredskab
Sverige	Klassebaserede test Nationale test (3., 6. og 9. klasse) Udviklingssamtaler	Nationale test anvendes både low stake som pædagogisk redskab og high stake som nationalt styringsredskab
Norge	Elevundersøgelser, Nationale test (4., 7. og 8. klasse) Tilstandsrapporter	Nationale test anvendes primært som et low stake-system, som lærerne kan bruge til at forbedre elevernes læring
Finland	Årlig vurdering af elever af lærer enten skriftligt eller numerisk. Dog er numerisk vurdering obligatorisk hvert år fra 4. klasse og op. Prøve i 6. og 9. klasse	Gennemføres af kommuner efter lokale standarder. Intet nationalt tilsyn.
Estland	Nationale test (3., 4., 6. og 7. klasse)	Nationale test anvendes både low stake som pædagogisk redskab og high stake som nationalt styringsredskab
Holland	Nationale prøver Cito-eksamen (afgangsprøve)	Nationale test anvendes primært high stake til vurdering på nationalt plan
Skotland	Nationale test i børnehaveklassen, 3., 6. og 9. klasse	Nationale test anvendes primært som et low stake-redskab, som lærerne kan bruge til at forbedre elevernes læring

⁸ For at kunne sammentligne er norske og skotske klassebetegnelser oversat til danske forhold. Oprindelige klassebetegnelser: Norge: 5., 8. og 9. klasse; Skotland: P1, P4, P7 og S3.

⁹ Vurdering er foretaget af os på baggrund af dialog med eksperter og research i landene. Vurdering kan dermed være behæftet med usikkerhed.

Hessen	Nationale test i 3. og 8. klasse (hver 3. og 5. år)	Nationale test anvendes primært high stake til vurdering på nationalt plan, men resultater forventes også at blive brugt til refleksion og kvalitetsudvikling på skolerne.
	Deltagelse i internationale undersøgelser.	

Betydningen af afgangsprøver varierer mærkbart. I Holland har afgangseksamen i 9. klasse stor betydning for elevernes videre uddannelsesmuligheder. Sammen med lærernes vurderinger, udgør prøven grundlaget for, hvilke typer af ungdomsuddannelser, eleverne bliver henvist til. Således bliver afgangseksamen i Holland anvendt som high stake. Vi ser ikke, at afgangseksaminer i de øvrige lande har helt samme betydning – heller ikke i Danmark. Dog har vi i Danmark adgangskrav i form af minimumskarakterer til nogle ungdomsuddannelser, hvilket på sin vis også knytter sig til high stake. Ligeledes har karaktergennemsnit i 9. klasse i Finland betydning for elevernes mulighed for at komme på gymnasiet eller erhvervsuddannelse, men da elever med højt eksamenssnit også i vidt omfang søger mod erhvervsuddannelserne, er 9. classes eksamen i Finland reelt kun i begrænset omfang high stakes.

Alle landene deltager i internationale undersøgelser, og det er vores vurdering, at undersøgelserne om skoleelevers resultater spiller en central rolle i de uddannelsespolitiske drøftelser. Vores kortlægning har ikke vist, i hvilket omfang landene bruger resultaterne systematisk i de nationale tilgange til at følge kvalitet. Vi ser dog, at internationale undersøgelser har stor betydning i Hessen. Evalueringen af kvaliteten i tyske grundskoler er en kombination af de internationale prøver og nationale test. Frekvensen af de nationale test koordineres med de internationale prøver.

4 Kortlægning af lande

4.1 Kvalitet i den svenske grundskole

4.1.1 Generelt om grundskolen i Sverige

I Sverige starter barnet i børnehaveklasse (förskoleklasse) som 6-årig. Børnehaveklasse er obligatorisk og fungerer som en overgang fra børnehave (förskola) og til grundskolen (grundskolan). I Sverige arbejder man aktivt med at forsøge at skabe glidende overgange mellem de forskellige skoleformer. I forhold til overgangen fra børnehave og til børnehaveklasse og fra børnehaveklasse til grundskolen er det et krav, at der udvikles dokumentation for det enkelte barn, som overleveres til den grundskole, som barnet skal starte i. Den svenske skolelov indeholder en række krav til dokumentationen, eksempelvis: Resultater fra opfølgning af tidligere støtteindsatser inden for rammen af at sikre elevens evne inden for læse-stave-tælle, individuelle udviklingsplaner, undersøgelser for at vurdere barnets behov for støtte etc. Skolverket (den svenske, statslige myndighed for det offentlige skolesystem for børn, unge og voksne) har udviklet en række inspirationskemaer, som fokuserer på pædagogens eller lærerens oplevelse af barnets læring og trivsel, barnets egen vurdering samt forældrenes input til særlige fokusområder for deres barn.

Eleverne starter som 7-årige i grundskolen, der består af ni klassetrin fordelt på tre niveauer: 1.-3. klasse, 4.-6. klasse og 7.-9. klasse. I Sverige er der ikke en 10. klasse, og man har heller ikke efterskoler.

Det er et krav, at elever modtager karakterer fra 6. klasse. Dog er det netop vedtaget i regeringen, at det er op til kommunen eller friskolerne, hvorvidt de allerede vil begynde at give karakterer fra 4. klasse. Karakterskalaen indeholder seks trin, A-F. De fem trin fra A-E dækker over beståede resultater, mens F er ikke-bestået. På politisk niveau er der i øjeblikket forslag om ændringer af karakterskalaen. Årsagerne er, at kriterierne for karaktergivning inden for de forskellige trin er komplekse, hvilket gør det udfordrende at sikre, at elevens indsats vurderes korrekt på tværs af forskellige skoler.

I Sverige er der ikke noget lovkrav omkring normeringen af elever pr. lærer i grundskolen. Statistik fra Skolverket viser, at antallet af elever pr. lærer i grundskolen i 2018 var 12,1, hvilket har været stabilt over en 10-årig periode.

I Sverige er der frit skolevalg. Det er muligt for forældrene uden omkostninger frit at vælge, hvilken kommunal grundskole eller friskole, de vil sende deres barn i. Nationale rapporter peger midlertidig på, at der er stor sandsynlighed for, at det frie skolevalg primært kommer ressourcestærke familier til gode, og der er store forskelle i faglige præstationer mellem skoler i Sverige – både mellem folke-

og friskoler og på tværs af forskellige regioner. Friskolerne i Sverige er gratis for forældrene og drives af virksomheder, som kan tjene penge på skolerne eller af stiftelser, som giver profitten tilbage til skolen. Friskolerne modtager økonomisk støtte fra hjemstedskommunen, som tildeles per elev. I modsætning til de svenske folkeskoler, som ikke har frihed til at beslutte, hvor mange elever de ønsker at optage på skolen, er det op til friskolerne selv, hvor mange elever de ønsker at optage. Dog skal udvælgelsesparametrene være transparente for ansøgerne, og parametrene skal godkendes af Skolinspektionen. Friskolerne må ikke gøre brug af tests som betingelse for optagelse eller valg af elever.

I Sverige skal elever, som tilhører én af de fem minoritetssprog (finsk, tornedalsfinsk, samisk, rumænsk og jiddisch) kunne modtage undervisning i elevens modersmål. Hvis fem elever i en svensk kommune taler ét af de fem minoritetssprog og ønsker modersmålsundervisning, skal de i ifølge svensk lovgivning kunne få det. Dog er der ingen regler for antallet af timer, som eleven skal modtage ugentligt i sit modersmål. På nogle skoler kan man vælge undervisningen som et valgfag, mens der på andre skoler er undervisning efter normal skoletid. Eleverne har ret til modersmålsundervisning uden for den normale undervisningstid i mindst syv år. Herudover kan eleverne i Sverige modtage særlig studiestøtte på eget modersmål med henblik på at støtte deres indlæring. Studiestøtten foregår dels ved støtte i selve undervisningen dels ved f.eks. støtte til lektielæsning. Det er op til den enkelte lærer at vurdere, hvilke elever der har brug for studiestøtte, samt hvilket format studiestøtten har. Det er op til den enkelte skole at beslutte omfanget af studiestøtten samt udstyre lærerne med de redskaber, som er nødvendige for at støtte eleven, men Skolverket har udviklet en række inspirationskataloger og kurser, som kan anvendes til at understøtte lærerens arbejde.

4.1.2 Inputbaserede kvalitetsparametre

Læreruddannelse

De svenske højskoler og universiteter har begge ret til at udbyde læreruddannelse. Den eneste forskel mellem højskolerne og universiteterne er, at universiteterne har en generel tilladelse til at undervise de studerende på universitetsniveau, hvor højskolerne skal ansøge og godkendes til dette. Grundlæreruddannelsen tager fire år (240 ECTS), mens faglæreruddannelsen (270 ECTS) tager fire et halvt år. Der er krav om 30 ECTS målrettet praktik i løbet af uddannelsen, hvilket svarer til cirka et halvt år. De to uddannelser er begge klassificeret som bacheloruddannelser.

Sverige har oplevet en række udfordringer med at tiltrække talentmasse til læreruddannelsen. Årsagerne hertil er mange, men en af de primære årsager er ifølge rapporter fra OECD, at professionen ikke nyder anerkendelse – hverken i samfundet eller hos lærerne selv. Den store lærermangel særligt inden for de tekniske og matematiske områder har gjort, at en stor andel af lærere i Sverige ikke har den nødvendige faglige baggrund for at undervise i de fag, som de underviser i. For at imødekomme disse udfordringer har Sverige indført en række reformer af læreruddannelsen.

Særligt reformen i 2010: "Bäst i klassen – en ny lärarutbildning" medførte en række betydningsfulde ændringer af den svenske læreruddannelse. Baggrund for reformen var, at den hidtidige læreruddannelse havde betydelige indholdsmæssige og strukturelle problemer, og at der var behov for en stærkere regulering af uddannelsen. Oprindeligt var den svenske læreruddannelse bygget op som en bachelor/kandidat-uddannelse, som gav adgang til at undervise på tværs af den svenske grundskole. Inden reformen var læreruddannelsen ikke genstand for særlig regulering. Uddannelsen kunne have et omfang fra 120 til 220 ECTS-point og skulle bestå af elementer fra tre hovedområder: Et alment uddannelsesområde, et emnespecifikt område og en specialisering. Med reformen blev der udviklet fire nye uddannelser herunder en særlig uddannelse inden for grundskoleområdet med tre specialiseringer fordelt på førskolen og 1.-3. klasse (240 ECTS-point), 4.-6. klasse (240 ECTS-point) og 7.-9. klasse (faglæreruddannelsen, 270 ECTS-point). Formålet var at sikre specialiseringer, som var sammensat til at imødekomme klassetrinenes unikke behov – både i relation til indlæring, men også i forhold til den pædagogiske understøttelse af social trivsel.

Foruden reformen blev der i 2011 udviklet et nationalt registreringssystem for lærere. Lærere, som ikke er godkendt i de fag, som de forventes at undervise i, kan godt undervise i faget, men må ikke bedømme elevernes opgaver eller tests. Siden 2012 har nyuddannede lærere skulle certificeres i forbindelse med at opnå fastansættelse i grundskolen.

Det er forsat uklart, hvorvidt tiltagene har haft den ønskede effekt. Dog viser den seneste statistik, at der er en fremgang i antallet af ansøgere til læreruddannelserne i Sverige.

Efteruddannelse af lærere

Svenske lærere har krav på 104 timer pr. undervisningsår til efteruddannelse. Det er Skolverket, som skal sikre, at kurser i efteruddannelse er tilgængelige, mens det er de enkelte skoler, som har ansvaret for at sikre, at lærerne får den nødvendige efteruddannelse. Skolverket har udviklet en uddannelsesplatform – "Nationale skoleudviklingsprogrammer", som indeholder webkurser til brug for lærerne. Kurserne har til formål at give lærerne indgående viden ved hjælp af artikler, film og diskussionsspørgsmål og har både praktiske og teoretiske dele. Kurserne kan tages individuelt, men Skolverket anbefaler, at man tager kurserne sammen med kollegaer, så der kan etableres en kollegial udveksling gennem kurset. Som tidligere beskrevet begynder svenske elever at modtage karakterer fra 4. eller 6. klassetrin. For at sikre et gennemsigtigt og fair bedømmelsessystem på tværs af skoler har Skolverket udviklet åbne kurser for lærerne for at forbedre deres bedømmelseskompetencer.

4.1.3 Strukturelle kvalitetsparametre

Tilsyn

Ansvar for den svenske grundskole er et kommunalt ansvar. Ifølge den svenske uddannelseslov, er det kommunerne, som er ansvarlige for skolerne, implementering af uddannelsesaktiviteter, organisering og daglig ledelse samt for at fordele de nationale, tildelte ressourcer på en måde, som imødekommer de opstillede, nationale mål.

Skolverket er ansvarlige for nationale, kvantitative evalueringer af skolernes arbejde med kvalitet blandt andet på baggrund af statistiske evalueringer, som viser, hvordan de forskellige skoler klarer sig på en række parametre. De officielle statistikker i grundskolen dækker over information om skolen, eleverne, personale, omkostninger, årskarakterer fra 6. og 9. klasse i fagene matematik, engelsk og svensk, og resultater fra de nationale tests i 3. 6. og 9. klasse. Herudover afrapporterer Skolverket også om forholdet mellem årskarakterer og karakterer i nationale tests for 9. klasse i de naturvidenskabelige og samfundsorienterede fag.

Skolinspektionen (det svenske skoletilsyn, som består af fem regionale afdelinger, som superviserer alle kommunale skoler og friskoler) gennemfører eksterne evalueringer hvert andet år på alle skoler. De eksterne evalueringer består af en forundersøgelse af skolens uddannelsesaktiviteter baseret på et spørgeskema udsendt til eleverne, forældrene, lærere, pædagoger og skoleleder(e). Hvis forundersøgelsen viser udfordringer, arrangerer Skolinspektionen tilsyn på forskellige måder med særligt fokus på, hvad forundersøgelsen viser af udfordringer for den pågældende skole. Fælles for alle Skolinspektionens tilsyn er interviews med elever, lærere og skolelederen. Observationer af undervisningen og feltstudier kan også inkluderes, hvis forundersøgelsen viser et behov for dette.

De skoler, som udvælges til tilsyn på baggrund af oplevede udfordringer, er typisk også udvalgt på baggrund af skolens resultater i nationale tests, et spørgeskema udsendt til eleverne om deres trivsel og læring, samt spørgeskema til forældre og pædagogisk personale på skolen. Evalueringerne fra Skolinspektionen afleveres til Skolverket, som igangsætter initiativer for de skoler, som har udfordringer. Skolen får tilknyttet en læringskonsulent fra Skolverket, som følger skolen tæt gennem tre år indtil den næste evaluering foretages af Skolinspektionen. Skolinspektionen har tidligere fokuseret på at identificere udfordringer for hver skole, men er nu begyndt at gå i dialog med hver enkelt skole og udstyre dem med redskaber, som kan hjælpe dem med at løse udfordringerne. De har dermed fået en mere aktiv rolle, hvor de hjælper skolerne med at løse de identificerede udfordringer.

Foruden de eksterne evalueringer udvikler Skolverket løbende materiale, som kan understøtte skolernes arbejde med at sikre kvaliteten blandt andet gennem et systematisk evalueringsredskab, som består af fire overordnede spørgsmål til skolerne: 1) Hvor er vi? 2) Hvad skal vi? 3) Hvordan gør vi? 4) Hvordan blev det? Evalueringsredskabet fungerer som inspiration til skolerne, men det er ikke

et krav, at de anvender redskabet til at sikre kvaliteten. Det er dog et krav, at skolerne arbejder med at sikre kvalitet i undervisningen, og rapporterer tilbage til Skolverket vedrørende denne.

Læreplaner

De svenske læreplaner udvikles af regeringen og skal følges af alle skoler. Der findes en samlet læreplan for børnehaven, børnehaveklassen, grundskolen og specialskolen. Læreplanen indeholder skolens værdigrundlag, overordnede mål og retningslinjer for skolegangen samt kursusplaner. Den seneste læreplan for grundskolen (Lgr11) trådte i kraft den 1. juli 2011. I denne bliver der især lagt vægt på, at skolen bygger på demokratiske værdier og giver eleven redskaberne til at indgå i et svensk og demokratisk samfund. Afsnittet om overordnede mål og retningslinjer indeholder følgende syv afsnit:

- Normer og værdier
- Kundskaber
- Elevens ansvar og indflydelse
- Skole og hjem
- Overgange og samarbejde
- Skolen og omverdenen
- Bedømmelse og karaktergivning
- Skolelederens ansvar

Hvert af de syv afsnit indeholder en række overordnede mål, som den enkelte skole er ansvarlig for, at hver elev skal indfri i løbet af deres skolegang i grundskolen samt en række retningslinjer, som lærere og personale på skolen skal arbejde ud fra. Læreplanerne er dog udformet på en måde, så der er plads til lokal og professionel tolkning

Læreplanen for den svenske grundskole suppleres med læseplaner for hvert enkelt fag. Læseplanerne viser, hvordan det enkelte fag eller emne kan bidrage til elevens udvikling i forhold til de mål, som er præsenteret i læreplanen. Læseplanerne er udformet, så de efterlader en stor grad af fleksibilitet til den lokale kontekst på skolen samt en åbenhed i forhold til fortolkning af den enkelte lærer. Læseplanerne følger den samme opbygning:

- Fagets formål og relevans for den enkelte elev
- Centralt indhold
- Videnskrav

4.1.4 Outputbaserede parametre

Opfølgning af kvalitet

I Sverige er der fokus på klasseværelsesbaseret vurdering af eleverne. Lærerne indsamler løbende information om eleverne gennem afleveringer, klassebaserede tests, nationale tests, materiale om hver elev m.v.

Det er op til den enkelte lærer, hvilke typer af klassebaserede tests, de ønsker i deres undervisning, men Skolverket stiller en række prøver for hvert klassetrin til rådighed, som kan anvendes. De klassebaserede tests har primært et pædagogisk sigte for at synliggøre, hvilke didaktiske redskaber, som kan understøtte eleven med henblik på at imødekomme de faglige udfordringer.

I den svenske grundskole skal eleverne gennemføre nationale test i 3., 6. og 9. klasse. I 3. klasse skal elevernes testes i matematik og svensk/svensk som andetsprog. De nationale tests i 6. klasse indebærer engelsk, matematik, svensk/svensk som andetsprog, mens de i 9. klasse indebærer engelsk, matematik, svensk/svensk som andetsprog, biologi/fysisk/kemi samt geografi/historie/religion/samfundsfag. I øjeblikket bliver det diskuteret på det politiske niveau i hvor høj grad, de nationale tests skal vægtes højere i forhold til elevernes årskarakterer i 6. og 9. klasse. En af årsagerne er, at man har oplevet en "karakterinflation", hvor de svenske elevers årskarakterer er markant højere end deres præstationer i de nationale tests.¹⁰ Tidligere har de nationale tests indgået som en del af bedømmelsesgrundlaget i elevernes årskarakterer, men det har været en kvalitativ vurdering foretaget af læreren, og der har dermed ikke været krav til, hvor meget testen skulle tælle i den overordnede vurdering.

I forhold til at sikre kvaliteten af læring for den enkelte elev er skolerne siden 2013 forpligtede til hvert år at afholde en udviklingssamtale mellem læreren, eleven og elevens forældre om, hvordan elevens faglige og sociale udvikling bedst kan understøttes, og hvilke indsatser af faglig og social karakter, som kan bidrage til, at eleven i videst muligt omfang når de opstillede, nationale mål. Under udviklingssamtalen skal læreren sammenfatte en fremadrettet individuel udviklingsplan (IUP) for eleven, som indeholder de konkrete tiltag, som er nødvendige for, at eleven kan leve op til målene. Skolverket har udviklet inspirationsmateriale, som kan understøtte lærerne i udviklingen af IUP'erne, men det er op til skolen selv, hvordan de vil udarbejde planerne for eleverne.

Kvalitetsbegrebet i den svenske grundskole inkluderer også de fysiske rammer for undervisningen – herunder indeklimaets betydning for elevernes indlæring og velbefindende. Det svenske arbejdstilsyn har udviklet en "buller app" (støj app), som kan måle, hvor mange decibel lydniveauet er i et bestemt

¹⁰ Undersøgelse fra Skolvärlden, Lärarnas Riksförbund (2016):
https://www.lr.se/download/18.6904507715a3edbed67f03b/1487147657191/PM+Sammanfattning+resultat_170215.pdf

lokale. Appen er let at anvende og kan bruges som et værktøj til at sætte fokus på støj og arbejde forebyggende med støj i klasselokalet. En række internationale rapporter fremhæver, at støj-appen giver elever og lærere et medansvar for at skabe et godt indeklima i klasselokalet.

4.2 Kvalitet i den norske grundskole

4.2.1 Generelt om grundskolen i Norge

Grundskolen i Norge er obligatorisk for børn i alderen seks til 16 år og er delt op i to trin; barnetrinnet (seks-13 år) og ungdomstrinnet (13-16 år). Der er dermed ti års uddannelsespligt, der begynder det år, barnet fylder seks. Der findes ikke nogen bestemmelser omkring parathedsvurderinger for børnene inden skolestart. Dog sigter den norske børnehavelov mod, at det er børnehavernes ansvar at gøre børnene klar til at starte i skole og tilbyde den nødvendige støtte til dette. Der er ikke nogen forventninger om, at barnet har færdigheder inden for læsning, skrivning eller regning inden skolestart.

Barnets adresse afgør hvilken skole, barnet får plads på. Hvis der ikke er plads på den nærmeste skole, vil barnet blive tildelt en plads på den nærmeste skole med ledig kapacitet. Hvis forældrene ønsker at indskrive deres barn på en anden skole, skal de udarbejde en særlig ansøgning. Der findes ikke et formelt ansøgningsskema for dette, men det er op til forældrene at tage kontakt til den ønskede skole. I Norges findes kun meget få friskoler, og kun 3 % af norske børn går i friskoler.

I den norske grundskole bliver der givet karakterer fra 8. klasse. Karakterskalaen går fra 1 til 6, hvor 6 er den bedste karakter. Eleverne får både karakterer for deres deltagelse i undervisningen og standpunktskarakterer. I efteråret 2018 blev der i Norge indført skærpede minimumsnormeringer, der fordrer, at der maksimalt må være 16 elever per lærer fra 1. til 4. klasse. Fra 5. til 10. klasse er normeringen 21 elever per lærer.

For at imødekomme elevers forskellige behov, fastslår uddannelsesloven §1-3, at alle elever har ret til en tilpasset skolegang (TPO). Dette princip opfattes i Norge som et virkemiddel til, at alle elever oplever et læringsudbytte af undervisningen. Retten til tilpasset skolegang er ikke en individuel ret, men bliver operationaliseret gennem variation i lærernes undervisning og tilpasning til eleverne i klassen og sammensætningen af eleverne. Dette gælder både for indholdet af og metoder for undervisningen.

5.1.1 Inputbaserede kvalitetsparametre

Læreruddannelsen

Den norske læreruddannelse har i en lang årrække lignet den danske. Indtil 2017 eksisterede der to 4-årige professionsbachelorer til henholdsvis indskoling-mellemtrin og mellemtrin-udskoling. Dette blev dog lavet om, efter Kunnskapsdepartementet i 2014 kortlagde en række udfordringer med den eksisterende uddannelse.

Kritikken byggede blandt andet på, at uddannelsen ikke gav de studerende de nødvendige digitale kompetencer, at studieintensiteten var for lav, og at de studerende ikke i høj nok grad var i stand til at analysere og reflektere over egen praksis. Derudover tiltrak uddannelsen ikke et tilstrækkeligt antal kvalificerede ansøgere. Den nye læreruddannelse, der blev indført i 2017, er nu en professionsrettet masteruddannelse, der tager fem år at gennemføre. Uddannelsen er delt op, så en lærerstuderende enten kan læse til lærer for 1.-7. klassetrin eller 5.-10. klassetrin. Masteruddannelsen er først og fremmest en faglæreruddannelse, som lægger særlig vægt på fagdidaktisk kompetenceopbygning. Derudover er der nu blevet indført en professions- og praksisrettet masteropgave, som skal medføre en større integration af teori og metode. Opgaven skal enten omhandle fagdidaktiske emner eller pædagogiske/specialpædagogiske emner.

Opdelingen af uddannelsen til henholdsvis 1.-4. klassetrin og 5.-10. klassetrin har medført, at uddannelsen til de lavere klassetrin har fået et dårligt ry og opfattes som en uddannelse med lavere status. Det har medført stor mangel på uddannede lærere til de lavere klasser. Den norske regering har afsat 10 millioner NOK til tiltag, der skal tiltrække flere studerende til uddannelsen. I 2018 har man eksempelvis indført, at studerende, der gennemfører grundskolelæreruddannelsen til 1.-7. klassetrin, kan få nedskrevet deres studiegæld med op til 160.000 NOK, hvis de arbejder som lærer mindst tre af de første seks år efter endt uddannelse. Regeringen fortsætter med disse initiativer, men der er stadig udfordringer med lærermangel på begge uddannelsesretninger.

Retningslinjerne for læreruddannelsen defineres af det Nationale Råd for Læreruddanningen (NRLU), som hører under Universitets- og Høgskolerådet. Disse retningslinjer definerer kompetencemålene for uddannelsen. Det er dog indskrevet i bekendtgørelsen, at der er plads til, at den enkelte institution kan nytænke og innovere. Den norske læreruddannelse udbydes af universiteter, som ofte er fusionsinstitutioner mellem højskoler og universiteter. Derudover kan den udbydes af højskoler, der på forhånd har fuldmagt til at udbyde dele af uddannelsen samt af andre højskoler, som skal søge NOKUT (Det norske akkrediteringsinstitut) om akkreditering.

Der eksisterer endnu ikke forskningsresultater relateret til effekten af den nye læreruddannelse. Hverken uddannelsen til trin 1.-7. klasse eller uddannelsen til 5.-10. klasse har oplevet en stigning i ansøgertallet. Derimod er antallet af ansøgere faldet med henholdsvis 1,6 % og 5 % i 2019. Til sammenligning er antallet af ansøgere til videregående uddannelser steget i samme periode.

Som udgangspunkt bliver læreruddannelser på universiteter og højskoler styret ud fra de samme principper og juridiske rammer. Ministeriet for Uddannelse og Forskning finansierer ligeledes begge uddannelser. Der er således ingen strukturelle forskelle i de to læreruddannelser. Ud fra en kvalitativ vurdering er der dog forskelle som følge af rekruttering af lærere, undervisningskvaliteten og tiltrækning af studerende. Universiteterne kan tilbyde solid faglig forskningskvalitet, og dette tiltrækker både studerende og undervisere. Derudover har universiteterne generelt flere ansøgere end højskolerne, særligt i de store byer (Oslo, Bergen og Trondheim).

Norske lærerstuderende skal have 110 dages overvåget og vurderet praktik, hvilket svarer til cirka 30 ECTS. Vejledning og vurdering af studerende i praktik finder sted i tæt samarbejde mellem universitet/højskolen og lærere på skolen, hvor den studerende er i praktik. Det forventes, at de studerende har 30 dages praktik i sidste del af uddannelsen på 4-5. skoleår. Denne periode vil være rettet mod udvikling og eksperimentelt arbejde i skolen. I denne praktik skal der være progression; dvs. praksis skal gå fra observation og analyse i starten til deltagelse og udvikling af forsknings- og erfaringsbaseret undervisningspraksis.

Der er en separat national lovgivningsramme for de kompetencer, som de studerende skal erhverve sig gennem praktikuddannelse (Nationale retningslinjer, afsnit 6.2). Derudover skal alle læreruddannelsesinstitutioner udvikle specifikke praksisuddannelsesplaner og beskrivelser af læringsresultater. Kompetencemålene inkluderer følgende områder: udvikling af læreridentitet og relationskompetencer; lærerarbejde i det multikulturelle klasseværelse, klasseledelse, planlægning, implementering og vurdering.

Efteruddannelse af lærere

De to politiske dokumenter "Og ingen stod igjen" (2006-2007) og "Kvalitet i skolen" (2007-2008) beskriver lærernes kompetenceudvikling efter afsluttet læreruddannelse og danner grundlaget for udvikling af strategier til udvikling af vidensbaseret praksis. Derudover beskriver dokumentet "Læreren, rollen og uddannelsen" (2008-2009), at skoleejer (kommunen) skal give vejledning til nyuddannede lærere.

Uddannelsesdirektoratet er ansvarligt for lærernes kompetenceudvikling i praksis. Dette bliver udmøntet gennem udviklingen af DeKomp - decentraliseret kompetenceudvikling. Direktoratet har fastlagt, at amtmænd (lederen af statens amtsadministration og regeringens repræsentant i amtet), skoleejer (kommuner) og lokale universiteter (høgskoler) skal samarbejde om at identificere behov for kompetenceudvikling og planlægge udviklingsarbejdet. Udviklingsarbejdet skal være skolebaseret og forbedre den kollektive kompetenceudvikling. Flere lærere fra den samme skole vil typisk blive involveret i forskningsbaserede praksisudviklingsprojekter. Udgangspunktet for udviklingsarbejdet er at arbejde med lokale behov frem for generelle. Uddannelsesdirektoratet har dog ikke fastlagt nogle principper for, hvordan kompetenceudviklingen sker, og indholdet er ligeledes ikke defineret. Der er altså ikke en udtalt strategi for efteruddannelsen af lærere.

Norske skoler gennemfører på nuværende tidspunkt en læreplansreform "Fag – Fordypning – Forståelse — En fornyelse av Kunnskapsløftet" med henblik på at ændre fagene. Hovedprincippet for studerendes fremtidige læring er dybdegående læring, og der skal være bedre forbindelse i og mellem fagene fremover. Dette betyder, at kompetenceudviklingen af lærere er knyttet til kompetencer, der anvendes i konkrete undervisningsituationer og fremmer dybdegående læring.

4.2.2 Strukturelle kvalitetsparametre

Tilsyn

Utdanningsdirektoratet er forvaltningsorganet for Ministeriet for Uddannelse og Forskning i Norge. De har ansvaret for udviklingen af børnehaver og grundskoler. Direktoratet står for supervision af uddannelsesinstitutionerne.

Amtmanden fører tilsyn med kommunen som skoleejer. Amtmanden vælger de kommuner (og skoler), der skal føres tilsyn med, hvilket betyder, at hyppigheden af tilsyn afhænger af den opfattede risiko. Udvælgelsen er baseret på en gennemgang af dokumentation fra skolerne i form af selvvurderingsformularer (uddybes i 3.2.3.), som skoler/kommuner udfylder, samt tilgængelig information fra forskellige databaser knyttet til det kommunale budget. Hvis dokumentationen giver en indikation af større udfordringer, bliver der udført lokalt tilsyn, som omfatter interviews med ansatte i kommunen eller på skolen samt med elever og forældre.

Hvis der i tilsynet ikke bliver identificeret risiko, bliver tilsynet afsluttet med en rapport. Hvis tilsynet omvendt viser behov for yderligere undersøgelse og videre arbejde, bliver vurderingsprocessen og mulige handlinger forklaret, og der bliver redegjort for, hvilke områder kommunen/skolen skal arbejde med. Kommunen/skolen modtager herefter besked på at korrigere (med frister) praksis samt vejledning om, hvad man skal gøre for at rette op i praksis.

Læreplaner

For grundskolerne er der en fælles, national læreplan. Kommunerne og lærere kan dog inden for denne ramme påvirke måden, læreplanen bliver implementeret på. Ansvaret for implementeringen ligger hos kommunerne. Norges læreplan består af generelle principper for uddannelse og læseplaner for de forskellige fag. Læreplanerne er standardbaserede. Den nuværende læreplan for Kunnskapsløftet (K06) blev indført i 2006 og konsoliderede princippet om integration af grundskolen og gymnasiet. K06 definerer grundlæggende læringsmål for fagene på de forskellige klassetrin. Det er hver enkelt skoles og/eller lærers ansvar at beslutte, hvordan man skal nå målene.

Derudover introducerede den aktuelle læreplan færdighedsmål for 2., 4., 7. og 10. klassetrin. Læreplanen sigter mod at udvikle elevernes kompetencer inden for problemløsning, kritisk tænkning, kommunikation, samarbejde og selvledelse. Den norske regering har klarlagt tre primære faktorer, der indikerer kvalitet i primær og sekundær uddannelse:

- Eleverne oplever et godt, inkluderende læringsmiljø
- Eleverne besidder grundlæggende færdigheder og har god fagkundskab
- Flere elever og lærlinge skal fuldføre videregående uddannelse.

Kvaliteten af uddannelse kan altså blive vurderet ud fra graden af opfyldelse af disse tre mål, samt de nationale læreplaner. Det norske kvalitetssystem anser kvalitetsarbejde som en proces, der omfatter løbende tilsyn, hvorefter der bliver foretaget justeringer efter behov som nævnt i afsnittet om tilsyn.

4.2.3 Outputbaserede parametre

Opfølgning på kvalitet

Norge gennemfører nationale tests for at følge op på kvaliteten af skolerne. Formålet er at få indblik i elevernes grundlæggende færdigheder og følge elevernes udvikling over tid. De nationale tests er obligatoriske og bliver gennemført på 5., 8. og 9. klassetrin. Resultaterne er tilgængelige for lærere og formidles på en måde, så de kan anvendes direkte i arbejdet med eleverne. I Norge bruges de nationale prøver som "low stake", som lærerne anvender til at fremme elevernes resultater. Resultaterne af de nationale test vil typisk blive brugt som udgangspunkt for en diskussion blandt lærerkolleger for at forbedre elevernes læring.

Det er obligatorisk for hver enkelt skole at udføre en årlig elevundersøgelse. Skolerne anvender selv resultaterne til at vurdere elevernes udvikling over tid med fokus på, hvorvidt de igangsatte tiltag har bidraget til læringsmiljøet. Skolerne kan ligeledes anvende forældre- og lærerundersøgelser, men dette er ikke pålagt. Elevundersøgelsen er en årlig undersøgelse, der undersøger elevernes oplevelse af deres skole. Undersøgelsen fokuserer på elevernes velvære, motivation, arbejdsforhold og læring, skole/hjem-samarbejdet, lærerstøtte, vurdering af læring, deltagelse, skoleregler, sikkert miljø, rådgivning og fysisk læringsmiljø. Undersøgelsen er obligatorisk for 7. og 10. klassetrin. Alle andre klasser fra 5. klasse og opefter kan deltage frivilligt. Undersøgelsen er i flere år blevet kritiseret af forskellige aktører. Kritikken handler især om, at den kun er en stemningsrapport om elevernes oplevelser af skolen. Det er også blevet kritiseret, at spørgsmålene er meget ledende, hvilket kan betyde, at skolerne bruger resultaterne forkert eller på måder, der ikke er tilstrækkeligt vidensbaserede. Flere har derudover argumenteret for, at lærerens faglige handlerum med afsæt i disse undersøgelser er begrænset.

Hvert år bliver der gennemført en tilstandsrapport for den enkelte skole. Rapporten giver en status på læringsmiljø og læringsresultater. Formålet med tilstandsrapporterne er at skabe en vidensbaseret kvalitetsudvikling, der er funderet politisk i kommunerne. Tilstandsrapporterne udfyldes efter en skabelon, der er tilgængelig på Skoleportalen. Skoleportalen er en af de primære kilder til information om kvaliteten af de norske skoler. På denne portal findes data om skoler på lokalt niveau men også på nationalt plan. Dataene i portalen stammer fra eksamensresultater, nationale testresultater og surveys udfyldt af eleverne.

Udover de obligatoriske tests og undersøgelser er der nogle valgfrie tiltag tilgængelige for de norske uddannelsesinstitutioner, der kan bruges i kvalitetsudviklingen. Et af disse kaldes Ståstedsanalysen, som kan anvendes internt på skolerne for at udvikle et udgangspunkt for prioriteringer og strategi for kvalitetsarbejdet på den enkelte skole. Der findes både en version til grundskoler og en til gymnasier. RefLex er endnu et valgfrit værktøj, som ledere kan benytte sig af for at vurdere kvaliteten af skolens arbejde, og hvorvidt dette stemmer overens med nationale målsætninger.

4.3 Kvalitet i den finske grundskole

4.3.1 Generelt om grundskolen i Finland

Den finske grundskole er obligatorisk fra seks-årsalderen til 16-årsalderen. Således går alle børn i ni års skole. Desuden går næsten alle børn i ét års førskole kaldet Early Childhood Education and Care (ECEC). Alle børn har ret til førskole, men forældre kan vælge at undlade det. ECEC fokuserer på læring gennem leg og introducerer børn til tal og læsning. Derudover lægges der vægt på, at børnene introduceres til naturen, kunst, musik og fysisk bevægelse. Ministeriet for Uddannelse og Kultur sætter den overordnede ramme, men kommunerne og institutionerne har en høj grad af autonomi ift., hvordan undervisningen udføres i praksis. Kommunerne er dermed ansvarlige for at sikre, at ECEC leveres i overensstemmelse med børns og familiers behov.

Kommunerne er ligeledes ansvarlige for grundskole for alle børn fra de er 6 til de er 16 år gamle, som kaldes "Basic Education" og dækker over klassetrinene 1.-9. Størstedelen af de finske skoler er offentlige, og der er kun meget få private skoler. Børn får automatisk tildelt en skole i nærheden af deres hjem, men de kan også vælge en anden skole, hvis forældrene ønsker det. Næsten alle børn går dog på deres automatisk tilskrevne skole. Eleverne har adgang til gratis undervisningsmateriale, et dagligt måltid, sundheds- og velfærdsydelser og transport til og fra skole, hvis vejen til skolen er lang eller farlig. I 1.-6. klasse undervises klasserne af den samme lærer i hovedparten af fagene. På 7.-9. klassetrin har eleverne forskellige faglærere for hvert fag. I 1. og 2. klasse bliver eleverne undervist i otte forskellige fag. Herfra stiger antallet af fag i takt med klassetrinnene.

Den finske grundskole har korte skoledage, og mængden af hjemmearbejde er lav sammenlignet med andre lande. Eleverne har i gennemsnit 6.300 skoletimer fra 1.-9. klasse, hvilket er mere end 1.200 skoletimer lavere end OECD-gennemsnittet. I 1. og 2. klasse har eleverne 19 timers undervisning om ugen, og antallet af timer stiger gradvist fra klassetrin til klassetrin, indtil eleverne i 9. klasse har 30 timers undervisning om ugen. Der er ingen lovgivning eller regulering omkring forholdet mellem antal elever og lærere, men i gennemsnit der er ca. 20 elever pr. lærer.

Den finske grundskole fokuserer på støtte og vejledning af eleverne frem for på karakterer. Der udføres ingen nationale tests, udover når eleverne afslutter 9. klasse. Eleverne bliver hvert år vurderet af deres lærere og får enten en skriftlig vurdering eller en numerisk vurdering fra 4-10 i de forskellige fag. Det er op til den enkelte skole, hvilken metode, der anvendes. Dog er det obligatorisk at give numeriske vurderinger i 4., 8. og 9. klasse. Elevernes gennemsnit i 9. klasse danner grundlag for, om eleven kan komme ind på henholdsvis en erhvervsuddannelse eller gymnasiet. Dog er det værd at bemærke, at mange elever med høje gennemsnit søger ind på erhvervsuddannelser, og der er en 50/50 fordeling af ansøgninger til de to retninger. Erhvervsuddannelser er altså lige så eftertragtede som gymnasiet.

4.3.2 Inputbaserede kvalitetsparametre

Læreruddannelse

For at blive førskolelærer skal man have en bachelorgrad i uddannelse, mens lærere til grundskolen skal have en kandidatgrad. For at undervise 1.-6. klasse kræves en kandidatgrad i uddannelse, mens lærere, der skal undervise 7.-9. klasse, har hovedfag i et specifikt fag og sidefag i uddannelse. Alle uddannelserne udbydes på universiteterne, som selv står for at udvikle læreplaner for uddannelsen og indhold. Fælles for universiteterne er, at der fokuseres på forbindelsen mellem undervisning og forskning i forhold til at uddanne lærere, der både er forsknings- og praksisorienterede. Læreruddannelsen omfatter derudover undervisning i undervisningspraksis, og der afholdes øveundervisningstimer med vejledning og faglige diskussioner, der har til formål at gøre de studerende fortrolige med de opgaver og det ansvar, der følger med professionen. Formålet er, at de studerende skal blive uafhængige og i stand til at fremme selvudvikling hos dem selv, samtidig med faglig udvikling af eleverne.

På alle uddannelserne skal de studerende i praktik på lokale skoler for at få praktisk erfaring. Hvert universitet vælger selv omfanget og indholdet af disse praktikforløb, men typisk har de studerende tre praktikforløb af en måneds varighed. De skoler, der vælger at have praktikanter, skal sende deres lærere på et undervisningsforløb på universitetet, hvor de undervises i at vejlede og støtte de studerende i deres praktikforløb. Mange skoler vælger at gøre dette, da det anses som en god ressource til kvalificeret arbejdskraft og en måde at holde sig opdateret på den nyeste forskning og undervisningsmetoder.

I Finland er læreruddannelsen et populært studie, og universiteterne vælger derfor de mest velegnede og motiverede ansøgere. De beslutter selv, hvilke kriterier de vælger ud fra, og optagelsesprøver anvendes til at vurdere eksempelvis akademiske studieegenskaber og egnethed til professionen. Siden 2011 er kun omkring 10% af ansøgere til læreruddannelsen blevet optaget. I 2016 var andelen af ansøgere, der blev optaget til læreruddannelsen, mindre end andelen af optagne ansøgere på medicin- og jurastudierne.

De finske lærere har et lavt antal arbejdstimer sammenlignet med OECD-gennemsnittet. Lærernes løn og ansættelsesvilkår aftales over en national overenskomst, som forhandles mellem lærernes fagforening, OAJ, og kommunerne. Selvom professionen er populær, er lærernes lønninger ikke på niveau med andre akademikeres. Lønningerne ligger mellem 15 og 25 % lavere end andre akademikere med samme uddannelsesniveau, afhængigt af hvilke klassetrin, man underviser på. Særligt lærere i førskolen ligger lønmæssigt under det generelle niveau for akademikere, og førskolelærere vender ofte tilbage til universitetet for at tage en master efter et par år på arbejdsmarkedet.

Efteruddannelse af lærere

Nyuddannede lærere modtager ikke meget indslusning og støtte, når de træder ud på skolerne. Skolerne er ikke forpligtede til at organisere introduktionsprogrammer, mentorordninger eller lign., men mange uddannelsesinstitutioner er dog begyndt på det. Flere og flere skoler arbejder med individuelle udviklingsplaner for lærerne på trods af, at der ikke er nogen formel struktur for dette. Selvom der ikke er faste strukturer for efteruddannelse, er der fra både kommunerne og skolerne et stort fokus på, at skolerne skal danne rammerne for positive læringsfællesskaber, hvor kollegaer lærer af hinanden og kontinuerligt deler erfaringer og oplevelser fra deres arbejde.

Det primære ansvar for efteruddannelse af lærerne ligger hos den enkelte lærer og den enkelte skole. Dog finansierer staten en fast mængde "Continuing Professional Development" (CPD). Lærere er derfor forpligtet til at deltage i tre dages efteruddannelse årligt, som har til formål at understøtte implementering af uddannelsespolitiske tiltag. Disse aktiviteter giver ikke lærerne nogle formelle fordele i form af lønstigninger, nye titler eller lignende. CPD er obligatorisk, men de finske lærere deltager generelt set i mere, end hvad der formelt kræves. Dette kan være i form af online kurser, faglige events eller lignende, som lærerne selv opsøger.

Det finske system er baseret på tillid til lærere, og der udføres ingen national evaluering eller registrering af lærerne. Dog gennemføres der typisk en årlig udviklingssamtale mellem lærere og ledelsen, hvor der fokuseres på fremadrettet udvikling, herunder mulige udfordringer og behov for faglig udvikling.

4.3.3 Strukturelle kvalitetsparametre

Tilsyn

Skolerne hører formelt set under kommunernes tilsyn, men der er ikke nogen nationale standarder for dette. Systemet for kvalitetssikring varierer fra kommune til kommune, men den mest udbredte metode er et fælles årligt planlægningsmøde. Her tages der udgangspunkt i, hvilke mål og strategier kommunen har lagt for skolerne, og hvordan den enkelte skole bidrager til dette. Der kigges på, hvordan skolerne strukturerer undervisning, hvordan skole-hjem samarbejdet fungerer, samt hvilke udviklingsområder skolen skal fokusere på fremadrettet. Skolerne måles ikke på deres præstationer, og der evalueres således ikke på disse. Også på dette område er det finske system bygget op omkring tillid og løbende kommunikation mellem de kommunale myndigheder og skolerne. Hvis en skole ikke lever op til forventningerne, modtager den øget støtte og vejledning fra kommunen og opfordres til at sparre med andre lokale skoleledere. Derudover har mange skoler en bestyrelse sammensat af forældre, lærere og andet personale, som anvendes som et sparringsfællesskab, og hvor skolens udvikling understøttes.

Læreplaner

Alle skoler følger et nationalt curriculum, der inkluderer målsætninger og kerneindhold for de forskellige fag. Det seneste nationale curriculum for grundskolen blev offentliggjort i 2014 af The Finnish National Board of Education (fra 2017 The Finnish National Agency for Education). Udarbejdelsen af det nye curriculum var en længevarende proces på fire år, hvor lærere og skoleledere, forskere, forældre og eksperter deltog. Skolerne begyndte at anvende det nye curriculum i august 2016 for 1.-6. klasse og blev taget i brug for 7.-9. klasse i 2019. Læreplanerne beskriver syv tværgående kompetenceområder, som er:

- At tænke og lære at lære
- Kulturel kompetence, interaktion og udtryk
- At tage sig af sig selv og styre dagligdagen
- Læsekompetencer
- Kompetence inden for informations- og kommunikationsteknologi
- Kompetencer til arbejdsliv og iværksætteri
- Deltagelse, engagement og opbygning af en bæredygtig fremtid

Udover de syv kompetencer fremhæver det nationale curriculum tværfaglige læringsmoduler som et vigtigt værktøj til at understøtte læring og til at øge dialogen mellem forskellige fag. Det er obligatorisk for skolerne at arrangere et sådant modul mindst en gang hvert skoleår. Læreplanerne forpligter skolerne til at planlægge og implementere disse i samarbejde mellem forskellige fag og til at involvere elever i planlægning heraf.

Kommunerne udarbejder i samarbejde med de lokale skoler, lærere, skoleledere og elever tilpassede læreplaner, som danner rammerne for undervisningen. Disse tager udgangspunkt i det nationale curriculum, som stiller en række krav til det lokale curriculum. De skal eksempelvis definere generelle uddannelses- og undervisningsmål, den lokale timedistribution, valg af underviste fremmedsprog samt rammer for skole-hjem samarbejdet. Bortset fra disse forpligtelser har kommunerne og skolerne frihed til at planlægge modulerne efter lokale behov og interesser.

4.3.4 Outputbaserede parametre

Opfølgning af kvalitet

I Finland udføres ingen nationale test i grundskolen. Dog gennemfører The Finnish Education Evaluation Centre (FINEEC) evalueringer af førskoler og grundskoler. FINEEC er et uafhængigt agentur, der har ansvaret for den generelle evaluering af læringsudbytte for alle uddannelser fra førskole til og med videregående uddannelse. Der evalueres på udvalgte områder og tematikker, og evalueringerne udføres som randomiserede stikprøver. Kun omkring 10 % af den givne elevgruppe deltager i evalueringerne, og formålet med dem er at udvikle uddannelsesinstitutionerne og understøtte læringen og kvaliteten af uddannelse. Den indsamlede viden fra evalueringerne er til rådighed både lokalt, regionalt og nationalt som beslutningsgrundlag for udviklingsarbejde. Alle evalueringsrapporter er offentligt tilgængelige på FINEEC's hjemmeside. Derudover udbyder FINEEC seminarer, som tager udgangspunkt i evalueringerne.

Udover de ovennævnte evalueringer, er der ingen formel struktur for vurdering af kvaliteten i de finske grundskoler. Kommunerne beslutter altså selv, hvordan de følger op på kvaliteten af deres skoler, og der er ingen skoleinspektioner. Der er heller ingen officielle rammer for organiseringen af skolernes interne evaluering. Lærerne er, som tidligere nævnt, ansvarlige for vurderingen af elevernes kompetencer, og de vurderer selv, hvorvidt de ønsker at anvende skriftlige eller numeriske vurderinger som metode for dette. For at støtte lærerne i dette arbejde, er der i det nationale curriculum opstillet kriterier for en god præstation, som kan anvendes i 6. og 9. klasse. Hovedformålet med lærernes vurderinger af eleverne er at vejlede eleverne og tilskynde den enkelte elev til at reflektere over egen læring, og hvordan de når deres mål. Lærerne hjælper eleverne med at forstå læringsmålene og med at identificere deres egne styrker og udviklingsbehov. Dermed er det hensigten, at eleverne skal udvikle deres evner til selvevaluering samt evne til at give konstruktiv feedback til andre.

4.4 Kvalitet i den estiske grundskole

4.4.1 Generelt om den estiske grundskole

Styringen af grundskoler i Estland er relativ decentraliseret og involverer to niveauer af administration – staten og kommunerne. Staten er ansvarlig for at udvikle de nationale standarder for kvalitet i skolen, for statsligt tilsyn og kvalitetssikring af de estiske grundskoler, herunder blandt andet læreplaner og nationale tests. Kommunerne har ansvaret for den daglige ledelse af den lokale skole.

Grundskolen er obligatorisk i Estland og giver adgang til at fortsætte på en ungdomsuddannelse. Grundskolen inkluderer alle børn fra de er syv år, til de er omkring 17 år. Alle børn og unge har garanteret adgang til grundskolen og ungdomsuddannelse samt offentlig støttet daginstitution og fritidsordninger (f.eks. SFO). Grundskolerne er tilpasset de nationale læseplaner, der understreger færdigheder i sprog, matematik og naturvidenskab, men de understøtter også andre aspekter af børn og unges læring.

Normeringen af lærere i den estiske grundskole er syv elever per lærer. Således er normeringen meget lav sammenlignet med OECD-gennemsnittet, som er 14 elever per lærer. Derudover er klassestørrelserne blandt de mindste i OECD-landene. I de estiske grundskoler er der i gennemsnit 16 elever per klasse. Til sammenligning er OECD-gennemsnittet 24 elever per klasse, og gennemsnittet i Danmark er 21 elever per klasse.

Størstedelen af grundskolerne i Estland drives af kommunerne, men der findes også et mindre antal af privatskoler (omkring 5 %). De fleste privatskoler får et større tilskud fra staten, men skolerne kan vælge at opkræve ekstra gebyrer.

Før børn starter i skole, bliver deres parathed vurderet af daginstitutionerne. Denne parathedsvurdering skal forældrene forelægge skolen, hvor deres barn starter. Alle børn er berettiget til en plads på en skole i deres område. Hvis forældrene ønsker plads på en anden skole end den naturligt tilskrevne, har de ligeledes mulighed for dette, givet at der er ledige pladser. Kun skoler, der accepterer børn fra hele Estland, kan bruge adgangstests for at få overblik over elevernes faglige niveauer. Privatskoler kan desuden fastlægge yderligere adgangskriterier.

4.4.2 Inputbaserede kvalitetsparametre

Læreruddannelsen

Læreruddannelsen i Estland er en femårig kandidatuddannelse, hvis man vil være klasselærer (1.-6. klasse i de fleste fag). For at blive specialiseret i et fag skal de studerende have en kandidatuddannelse i det pågældende fag samt en lærer/pædagogisk uddannelse af minimum 60 ECTS. Kravet til praktik varierer fra universitet til universitet. Typisk består praktikken af observationspraktik, kortvarige praktikker og én længerevarende praktik af op til 12 uger. I alt svarer det til cirka til 30 ECTS.

I Estland er lærerprofessionen ikke anset for at være blandt landets mest attraktive videregående uddannelser, hvilket gør det vanskeligt at tiltrække fagligt stærke kandidater – særligt inden for matematik og naturvidenskab. Derfor har Estland igangsat en række politiske tiltag. De løbende bestræbelser på at tiltrække nye lærere inkluderer blandt andet en stigning i lærernes løn på mere end 40 % i de sidste fem år. Tidligere har estiske lærere ligget blandt de lavest lønnede i OECD-landene¹¹. I et forsøg på at øge rekrutteringen til læreruddannelsen kan en færdiguddannet lærer nu tage en intensiv uddannelse og få en undervisningscertificering i et andet fag på to måneder. Trods indsatserne er lærermanglen fortsat et stigende problem i Estland.

Efteruddannelse af lærere

Alle nyuddannede lærere har siden 2004 skulle gennemgå et introduktionsår, hvor de støttes af mentorer på skolen. Derudover bliver de tilbudt at deltage i støtteprogrammer, som udbydes på læreruddannelsesinstitutionerne på universiteterne. Lærernes videreuddannelse er et vigtigt fokus i Estland. Lærere er forpligtede til at gennemføre mindst 160 timers faglig uddannelse i hver femårsperiode, og de kan ikke avancere, medmindre de afslutter den igangværende, faglige kompetenceudvikling. Den krævede efteruddannelse kan finde sted i form af uafhængig uddannelse eller i statslige og kommunale institutioner eller private uddannelsesinstitutioner. Indholdet af uddannelsen lægger blandt andet stor vægt på de studerendes evner til at tage udgangspunkt i elevernes behov, refleksion og klasserumsforskning. Undervejs i den faglige kompetenceudvikling bliver lærerne uddannede til at bruge en undersøgelsesmetode til at se sig selv som forskere, der kan diagnosticere elevernes behov, prøve nye praksisser og evaluere på, hvordan det har indflydelse på elevernes læring. Lærerne skal udfylde elektroniske selvevalueringsværktøjer, der gør det muligt for dem at klassificere sig selv efter et sæt fælles standarder og vælge fokusområder for deres selvforbedring i efteruddannelse. Disse selvevalueringsværktøjer er dog kun obligatoriske i nogle programmer. Et andet fokus i den faglige udvikling er brugen af teknologi i klasseværelset med et fokus på, at lærerne bliver dygtigere til at hjælpe eleverne med at anvende teknologi.

¹¹ Den gennemsnitlige, årlige startløn for grundskolelærere i OECD-landene var DKK 270.413 i 2015.

4.4.3 Strukturelle kvalitetsparametre

Tilsyn

Uddannelses- og Forskningsministeriet (the Ministry of Education and Research) er ansvarlige for at gennemføre inspektioner i Estland. Tilsynet med estiske grundskoler er dog mindre systematisk end i mange andre lande.

Hvert år fastlægger ministeriet temaer for inspektionen, og kommunerne foretager inspektionerne med afsæt i disse temaer (f.eks. lærerkompetencer, støtte til elever). Inspektionerne sætter fokus på følgende to forhold:

1. Skolernes opfyldelse af lovmæssige krav til uddannelses- og skoleaktiviteter
2. Analyse af problemer ved implementeringen af uddannelses- og skoleaktiviteter

Den årlige, tematiske inspektion inkluderer ca. 10 % af alle grundskoler og er stikprøvebaseret.

I 2006 etablerede Uddannelses- og Forskningsministeriet et obligatorisk krav til intern evaluering i grundskolen. I den forbindelse blev tilsynets rolle mindre, mens den interne evaluering blev vægtet højere.

De interne evalueringer inkluderer evalueringer og tilfredshedsundersøgelser fra skolens medarbejdere, elever og forældre. Formålet er at skabe en ensartet udvikling af skolerne ved at identificere styrker og områder med potentiale for forbedring. De interne evalueringer inkluderer ledelse, ressourcestyling, læring, børns udvikling og pædagogiske aktiviteter. På den baggrund udarbejder den enkelte skole en handleplan for de udpegede fokusområder. Skolerne skal udarbejde en intern evalueringsrapport mindst hvert tredje år. Skolerne indsender data om den interne evalueringsrapport, men der er ingen egentlig support af skoler, der ikke har det ønskede kvalitetsniveau, så vidt vi kan vurdere.

Læreplaner

Standarden for grundskoler bliver bestemt af "National curricula for basic schools". Læreplanen fastsætter nationale rammer for hvert fag, men tillader samtidig betydelig lokal autonomi i tilpasningen herunder til den lokale dialekt, lærernes specifikke interesse, skolekultur og traditioner m.v.

Faserne i grundskoler er følgende:

- 1) Første fase af grundskolen – 1.-3. klasse
- 2) Anden fase af grundskolen – 4.-6. klasse
- 3) Tredje fase af grundskolen – 7.-9. klasse

Det nationale curriculum fastlægger for hvert fag:

- Grundlæggende værdier for uddannelse
- Undervisnings- og læringsmål
- Tilgange til læring
- Krav til læringsmiljø
- Grundlag for organisering af undervisning og læring
- Vurderingsprincipper og krav til afslutning af et år og eksamen fra en skole
- Grundlæggende elementer i udarbejdelse af læringsplanerne
- Pensum for emneområder inkl. fagplaner for obligatoriske fag

4.4.4 Outputbaserede parametre

Opfølgning på kvalitet

Som allerede påpeget gennemfører skolerne selv interne evalueringer med feedback fra elever, lærere og forældre. Derudover har Estland nationale tests, hvor man årligt udvælger en række skoler til test. Disse kortlægger elevernes viden ved afslutningen af 3. klasse (estisk), 4. klasse (naturfag), 6. klasse (estisk i alle skoler og russisk i russisksprogede skoler) og i 7. klasse (naturfag/teknik).

Prøvernes primære formål er at yde hjælp og give værktøjer til læreren til at planlægge undervisningen. Samtidig bliver resultaterne analyseret på statsligt niveau for at skabe et generelt billede af grundskoleelevernes præstationer, samt om der er behov for ændringer af værktøjer og indhold. Således anvendes prøverne både som et low stake som pædagogisk redskab og high stake som et nationalt styringsredskab.

4.5 Kvalitet i den hollandske grundskole

4.5.1 Generelt om den hollandske grundskole

Det hollandske skolesystem balancerer mellem decentral styring med stor lokal frihed til de enkelte skoler. Skoler kan frit bestemme indhold og metoder til undervisning indenfor rammerne af de nationale mål og referenceniveauer for læse- og skrivefærdigheder. Der er ikke nogen lovgivning om normering af lærere i de hollandske grundskoler. Dog er den gennemsnitlige normering relativ lav - omkring 16 elever per lærer.

I Holland er der tre forskellige slags grundskoler:

- Offentlige skoler (finansieres af det offentlige)
- Specialskoler – religiøse (finansieres af det offentlige)
- Privat skoler (finansieres af forældre)

Hollandske børn går i grundskole i alderen fire til 12 år. Der er ikke nogen parathedsvurdering af eleverne inden skolestart. De første to år er baseret på læring gennem leg, mens den mere systematiske skolegang begynder i seksårsalderen. Den hollandske grundskole er delt op i otte klassetrin, kaldet "groepen", fra Groep 1 (4-årige) til Groep 8 (12-årige). Eleverne får karakterer ud fra en 10-trins skala, hvor 10 er den højeste karakter. Karakteren 6 er den laveste karakter, der lader eleven bestå. De fleste skoler giver eleverne karakterer fra 7. klasse og frem, men det er op til den enkelte skole. I 2015 har det været obligatorisk at teste eleverne i læsning og matematik fra 8. klasse og frem.

Når eleverne færdiggør grundskolen, testes deres evner ift. hvilket ungdomsspor, der vil være relevant for dem. Denne såkaldte Cito-test vil yderligere blive uddybet under outputbaserede parametre. Der er tre forskellige overbygninger til grundskolen.

1. Preparatory secondary vocational education (VMBO) er en fireårig, erhvervsorienteret overbygning til grundskolen, der fokuserer på praktisk viden. Denne kvalificerer eleverne til at tage en erhvervsuddannelse. Elever er typisk 16 år, når de færdiggør VMBO.
2. Senior general secondary education (HAVO) er en femårig overbygning til grundskolen, som forbereder eleverne til at læse på hogescholen, hvor eleverne tager en bacheloruddannelse i anvendt videnskab. Elever er typisk 17 år, når de færdiggør HAVO.
3. University preparatory education (VWO) er en seksårig overbygning til grundskolen, som kvalificerer eleverne til at læse på universitetet. Eleverne går på institutioner, der er tilsvarende til de danske gymnasier og bliver typisk færdige som 18-årige.

4.5.2 Inputbaserede kvalitetsparametre

Læreruddannelse

I Holland kan man uddanne sig til lærer på to forskellige måder. Dels på hogeschools (university of applied science), som minder meget om de danske professionshøjskoler, hvor uddannelsen er en fireårig professionsbacheloruddannelse, og dels på universiteterne, som udbyder en akademisk bacheloruddannelse, som også er fireårig. På hogeschools er der krav om cirka 60 ECTS målrettet praktik, mens det er 68 ECTS på universiteterne. Der er væsentlig forskel på adgangskravet til de to typer af læreruddannelser.

Adgang til læreruddannelsen på hogeschools kræver den femårige ungdomsuddannelse HAVO (Hoger algemeen voortgezet onderwijs: Higher General Secondary Education), mens adgangen til den akademiske læreruddannelse kræver den seksårige VWO (Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs: Preparatory Scientific Education). Ved at udbyde mere udfordrende og akademiske læreruddannelsesprogrammer er det håbet, at flere VWO-studerende ønsker at uddanne sig til lærer. Samtidig kan disse lærere introducere den nyeste, videnskabelige viden til den daglige praksis på skolerne og gøre det muligt for lærerne at forbedre sig selv gennem praksisorienteret forskning.

Deltagelsen på den akademiske uddannelsesretning har været lav. Der blev i 2018 indskrevet 428 studerende på den akademiske uddannelsesretning, imens 6217 studerende blev indskrevet på hogeschools. Derfor blev der implementeret politiske tiltag for at give incitament til at vælge den akademiske uddannelsesretning. Blandt andet blev lønningerne hævet for lærere, der tager den akademiske uddannelsesretning og de fik samtidigt øget mulighed for at optage sig lederopgaver, f.eks. som pædagogisk konsulent på en skole, som kan vejlede kolleger.

Derudover har regeringen indført et lærerregister, som alle uddannede lærere er forpligtede til at tilmelde sig. På den måde er det muligt at holde styr på lærernes faglige udviklingsaktiviteter, praktiske erfaringer m.v.

Holland har på grundskoleområdet været præget af lærermangel, hvilket især skyldes, at lærerfaget af mange ikke forbindes med en attraktiv profession. Det skyldes især lave lærerlønninger i grundskolen¹² samt et stort arbejdspress grundet lærermanglen.

Derfor har man fra politisk side igangsat en række initiativer, der skal styrke kvaliteten af læreruddannelsen og tiltrækningen af studerende. Tiltagene har blandt andet haft fokus på at hæve det akademiske niveau i grundskolen samt på at skabe programmer og læringsfællesskaber for nyuddannede lærere.

Et andet initiativ, der skal højne kvaliteten i den hollandske grundskole, er forsøget på at gøre læreruddannelsen mere forskningsbaseret. Argumenterne er blandt andet, at lærernes uddannelsesniveau korrelerer med kvaliteten af den undervisning, som læreren kan udføre, fordi lærere med f.eks. en kandidatuddannelse er bedre i stand til at basere deres lærerpraksis på evidensbaseret viden. Derudover er der en forventning om, at flere lærere med en akademisk baggrund i grundskolen vil øge erhvervets status.

Efteruddannelse af lærere

I tråd med ovennævnte politiske tiltag har regeringen finansieret en række innovative projekter, der skal hjælpe nyuddannede lærere i starten af deres karriere gennem et tættere samarbejde mellem læreruddannelserne og skolerne. I de fleste projekter hjælper universiteter og hogeschools med at støtte skolerne i at tage sig af de nyuddannede lærere herunder møder med lærerne, vejledning og feedback fra en erfaren kollega. Målet er, at lærerne bliver dygtigere og bedre forberedt på skolens virkelighed.

¹² Startløn på omkring DKK 267.000 årligt (OECD)

4.5.3 Strukturelle kvalitetsparametre

Tilsyn

Ministeriet for Uddannelse, Kultur og Videnskab (The Ministry of Education, Culture and Science) har det overordnede ansvar for kvaliteten i grundskolen og fastlægger lovgivning, struktur og finansiering. Uddannelsesministeren er ansvarlig for omfanget af skoletilsyn, der udføres af det nationale, uafhængige inspektorat for uddannelse (The Dutch Inspectorate of Education). Uddannelsesinspektoratet overvåger både uddannelseskvalitet og overholdelse af lovgivningen i hollandske grundskoler.

Hvert år kontrollerer inspektoratet kvaliteten på de hollandske grundskoler ved at gennemføre analyser af potentielle risici for svigtende uddannelseskvalitet. Inspektoratet baserer især skoletilsynet på skolens selvevaluering, men elevernes resultater i de nationale tests og eksamenskarakterer er også primære indikatorer. Inspektoratet bruger disse analyser til at vurdere uddannelseskvaliteten, herunder om der er risiko for svingende uddannelseskvalitet eller om uddannelseskvaliteten er faldet til under acceptable kvalitetsstandarder. Hvis inspektoratet identificerer mangler, bliver inspektionen på skolen intensiveret kraftigt, f.eks. i form af møder med skolens bestyrelse og yderligere inspektionsbesøg på skolen. Disse skoler bliver desuden hjulpet med at formulere en handleplan, der sigter mod at forbedre kvaliteten. Hvis skolerne fortsat ikke forbedrer kvaliteten, bliver de pålagt yderligere inspektion, såsom møder med inspektionsledelsen eller en officiel advarsel. Lykkes skolerne alligevel ikke med at opnå de ønskede resultater, vil inspektoratet indrapportere skolen som stærkt udfordret til uddannelsesministeren, som kan vælge at indføre administrative og/eller økonomiske sanktioner.

Inspektoratets kontrol af alle de hollandske skoler resulterer i en rapport, der offentliggøres på internettet. Foruden kvalitetssikring af den enkelte skole bruges rapporten også til at sammenligne skolernes præstationer.

Læreplaner

Loven om Grundskolen (the Primary Education Act) sætter målene for grundskolens obligatoriske fag. Loven angiver bl.a., hvad skolebørn skal lære, og hvilke kompetencer de skal have ved slutningen af grundskolen. Disse mål gælder obligatoriske fag, som alle børn skal undervises i. Det er regeringen, som fastlægger målene, men skolerne bestemmer frit deres egne undervisningsmetoder og -materialer.

Der eksisterer et katalog (kun på hollandsk), der beskriver læringsmålene for følgende områder:

- Hollandsk
- Engelsk
- Frisisk (et obligatorisk fag i provinsen Friesland)
- Matematik og aritmetik (gren af matematik)
- Sociale og miljømæssige temaer (herunder geografi, historie, biologi, statsborgerskab, trafiksikkerhed og politik)
- Kreativt udtryk (herunder musik, tegning og kunsthåndværk)
- Sport og bevægelse

Herudover har skolerne også lov til at undervise i fag, som religion, fransk eller tysk.

Videncenter for Undervisningsmetoder (The Knowledge Centre for Teaching Resources), der falder ind under det Nationale Institut for Curriculumudvikling (NICD), hjælper skoler med at vælge undervisningsmateriale ved at give et overblik over alle de lærebøger og undervisningsmaterialer, der er tilgængelige for grundskolen. Ministeriet har pålagt NICD at videreudvikle målene i form af mere detaljeret indhold og aktiviteter. Disse forslag til indhold og aktiviteter kan bruges af lærere, men de er også nyttige for elever, udviklere af undervisningsmateriale, undervisere og vejledere, skoleinspektører og andre parter, der er involverede i grundskolen.

4.5.4 Outputbaserede parametre

Opfølgning på kvalitet

Ministeriet for Uddannelse, Kultur og Videnskab samarbejder kun med den enkelte skole i tilfælde af at en skole har underpræsteret i høj grad, f.eks. når skoler scorer lavt i nationale test eller eksaminer. Ministeriet ansvarliggør skolerne ved at sætte standarder for læringsmål og arrangere centrale prøver. Skolerne kan selv vælge, hvilke nationale test de vil anvende, men de er forpligtigede til at bruge mindst én. I 2019 kunne hollandske grundskoler vælge mellem fem forskellige prøver:

- Central attainment test primary education of the Board for Examinations and Examinations (CvTE)
- ROUTE 8 attainment test, A-VISION
- IEP attainment test, Bureau ICE
- Dia attainment test, Diataal
- AMN attainment test, AMN

I Holland gennemfører elever i 9. klasse en afgangsprøve, der har stor betydning for elevernes videre uddannelse. Prøven kaldes Cito-eksamen (Cito-toets) og består af 290 multiple choice-spørgsmål, der tester elevernes kompetencer i hollandsk, matematik, verdensorientering (involverer geografi, biologi og historie) og studiefærdigheder. Skolerne er ikke forpligtede til at tilmelde sig prøven, men 6.400 ud af de ca. 7.000 grundskoler i Holland deltog i 2018. Den afsluttende eksamen samt lærernes faglige vurderinger udgør tilsammen grundlaget for en skolerapport, som eleverne modtager, når de afslutter grundskolen. Rapporten beskriver elevernes kognitive præstationsniveau og bruges til at henvise eleverne til forskellige typer af ungdomsuddannelser. Argumentet for denne "tracking" af grundskoleelever er, at ved at inddele eleverne efter evne er det lettere at målrette undervisningen til elevernes faglige niveau, hvilket i sidste ende kan føre til mere effektiv læring. Tracking er imidlertid et meget debatteret emne i Holland. Argumentet mod tracking er, at børn i 12-årsalderen er for unge til at træffe beslutninger om deres fremtid – og at de er forskellige steder i deres udvikling på dette tidspunkt. Dog klarer hollandske elever sig godt målt på faglige præstationer i forhold til OECD-gennemsnittet.

4.6 Kvalitet i den skotske grundskole

4.6.1 Generelt om grundskolen i Skotland

I Storbritannien er uddannelsessystemet decentraliseret, hvilket betyder, at Skotland har kontrol og ansvar for egne uddannelsesstilbud og har særskilte systemer, strukturer og læseplaner, der afviger fra andre dele af Storbritannien. De 32 lokale, skotske uddannelsesmyndigheder er ansvarlige for at udbyde uddannelser og er desuden forpligtede til at sikre, at der tilbydes passende og effektiv uddannelse i deres lokale område. Skoleledere har autonomi til at tilrettelægge budgetterne for deres skole. Dog står Education Scotland (et agentur under regeringen, som har til opgave at understøtte kvalitet og udvikling i uddannelsesinstitutionerne) for budgettering og løbende forbedring af uddannelsesstilbud, så de imødekommer behovene i lokalområdet.

Grundskolen er obligatorisk i Skotland i alderen fem-16 år. Børn starter typisk som femårige. Der er ingen parathedsvurdering før start i grundskolen. Der er syv klassetrin i Primary School (P1-P7). Herefter er der seks trin i Secondary School (S1-S6). Secondary school er i Skotland også kaldt high schools eller academies.

Der er fem definerede niveauer inden for det skotske uddannelsessystem. Det er en forudsætning, at læreren vurderer, at den enkelte elev er kvalificeret for at kunne fortsætte til det næste klassetrin. Det er en subjektiv vurdering ift. elevens kapacitet til at fortsætte. Der er ikke nogen formel struktur for denne proces, og de fleste elever avancerer op gennem klassetrinnene uden forsinkelser. De generelle, årlige retningslinjer er følgende:

- Early (førskoleår og P1);
- First (til slutningen af P4);
- Second (til slutningen af P7);
- Third and Fourth (S1 til S3);
- Senior phase (S4 til S6, college osv.).

Imellem 2013 og 2016 er tre nye afgangsprøver blevet introduceret: Nationals, Highers, Advanced Highers og Advanced Highers. De fleste børn er omkring 15 år, når de tager Nationals. De kan vælge at blive i Secondary School i to år mere for at tage Highers, som giver adgang til universitetet. Derudover kan eleverne tage Advanced Highers, som svarer til første universitetssår og giver adgang til at ansøge om at komme ind på det andet år af universitet. Alle disse kvalifikationer er baseret på The Scottish Credit and Qualifications Framework (SCQF).

Den maksimale klassestørrelse for P1 er 25 elever, for P2 og P3 er den 30, og for P4-7 er den 33. Hver klasse tildeles én lærer. Dog er der for børn med særlige behov mulighed for at få yderligere støtte. Begrebet særlige uddannelsesbehov blev i 2009 erstattet af Additional Support Needs (ASN). ASN er et meget bredere koncept, der inkluderer diagnosticerede behov, men også andre behov som børn har brug for ekstra støtte til. Det gælder f.eks., hvis de bor med nogle andre end deres forældre, har engelsk som andetsprog, har været fraværende i en periode på grund af dårligt helbred mv. Børn kan have løbende ASN, eller behovet kan være tidsbegrænset.

Fordelingen imellem offentlige og private skoler er ca. 96 % offentlig og 4 % private, beregnet ud fra antallet af elever. Først for nylig er de private skoler blevet underlagt krav om at ansætte kvalificerede lærere. Offentlige og private skoler ligner hinanden, eleverne gennemgår de samme prøver, og alle skoler følger det skotske Curriculum for Excellence, som bliver uddybet senere i afsnittet om strukturelle kvalitetsparametre.

4.6.2 Inputbaserede kvalitetsparametre

Læreruddannelsen

The General Teaching Council for Scotland (GTCS) har GTCS ansvaret for akkreditering af grundlæggende læreruddannelse i Skotland. Læreruddannelsen udbydes af universiteterne, og der eksisterer to retninger: En fireårig bacheloruddannelse eller et etårigt Postgraduate Diploma. Alle lærere i Skotland skal være registrerede hos GTCS. For at blive dette skal de opfylde Provisional Standards for Registration både under og efter uddannelse. GTCS-standarderne er opdelt i tre sektioner, hvor lærere skal opfylde alle tre elementer: Professionelle værdier og personligt engagement; professionel viden og forståelse; og faglige færdigheder og evner. Disse standarder er i øjeblikket under revision.

Lærerstuderende, der tager Postgraduate Diploma, vil være i praktik i 18 uger på en uddannelsesinstitution. Mindst fire af disse uger skal være placeret i slutningen af forløbet. Lærere, der tager den fireårige bacheloruddannelse, skal i praktik i mindst 30 uger. Mindst 15 uger skal ligge i de sidste to år af uddannelsen.

Lærere i Skotland fik for nylig en midlertidig lønforhøjelse på 10 % fra den skotske regering, der dækker perioden fra april 2018 til marts 2021. The Educational Institute for Scotland (EIS) er den største lærerforening med ca. 48.000 medlemmer på tværs af Primary og Secondary School. I en nylig EIS-undersøgelse svarede 12.000 lærere, at der er behov for at tackle den voksende arbejdsbyrde, og EIS har derfor kørt en 'Value Education Value Teachers'-kampagne.

Efteruddannelse af lærere

For at opfylde Provisional Standards og blive registreret hos GTCS, skal lærere i deres første år efter uddannelse igennem en såkaldt prøveperiode, som kan blive gennemført via The Teacher Induction Scheme. Med dette bliver nyuddannede lærere sikret en etårig stilling på en offentlig uddannelsesinstitution, hvor de skal undervise maksimalt 82 % af tiden. Dette skal skabe tid til, at de kan udvikle sig professionelt og sparre med den tilskrevne mentor.

Hvis en nyuddannet lærer ikke kan forpligte sig til en fuldtidsstilling det første år efter uddannelse, kan The Flexible Route benyttes for at opnå Provisional Standards. Her kan lærere over en femårig periode gennemføre deres prøvetid ved kontinuerlig dokumentation af faglig udvikling.

Udover at opfylde Standards for Registration, skal lærere også leve op til Standard for Career-Long Professional Learning. Disse standarder er designet til at hjælpe lærere med at planlægge og udvikle deres egne faglige læringsbehov og for at sikre fortsat udvikling af den professionelle praksis. Dette er især vigtigt, da alle lærere er kontraktligt forpligtet til at gennemføre 65 timers efteruddannelse hvert år. Den skotske regering har desuden ydet delvis finansiering til lokale myndigheder for at støtte de lærere, der ønsker at supplere deres uddannelse med en relevant kandidatuddannelse.

De lærere, der ønsker at få ledesansvar, skal opfylde Standards for Leaderships and Management. Derudover skal alle lærere også engagere sig i Professional Update. Lærere skal dokumentere deres faglige læring, diskutere den på deres årlige Review Meeting med deres chef, og dokumentationen skal underskrives af lærerens chef og forelægges for GTCS hvert femte år.

4.6.3 Strukturelle kvalitetsparametre

Tilsyn

The Scottish Parliament og The Scottish Government's Learning Directorate er ansvarlige for uddannelse på alle niveauer. Education Scotland har, som beskrevet, til opgave at understøtte kvalitet og udvikling i uddannelsesinstitutionerne. Agenturet fungerer uafhængigt og upartisk, men står dog direkte til ansvar over for ministrene. Dette sikrer et uafhængigt og upartisk tilsyn inden for rammerne af den nationale præstationsramme, som vil blive uddybet senere.

How Good is Our School (HGIOS 4) blev udgivet i 2015 og er på nuværende tidspunkt i sin fjerde udgave efter at have været en del af skolernes rammer for selvevaluering og forbedring siden 1996. Med børns deltagelsesrettigheder i centrum sigter HGIOS mod at støtte skoler med at evaluere deres eget udviklingsarbejde. HGIOS giver skolerne en række kvalitetsindikatorer og rammer til vurdering af den enkelte skoles arbejde, i forhold til hvad der fungerer godt, og hvad der kan udvikles på. På denne baggrund skal skolerne udarbejde interne selvevalueringer. For at støtte dette arbejde har Education Scotland oprettet et nationalt forbedringscenter med en række ressourcer, som de enkelte lærere og skoler kan trække på.

Her Majesty's Inspectorate of Education, der hører under Education Scotland, fører tilsyn med uddannelsesinstitutioner på alle niveauer. Inspektørernes rolle er at støtte og udfordre skolerne ved at trække på HGIOS 4. 240 grundskoler inspiceres hvert år – og udvælges via et prøveudtagningssystem. Dog er der også nogle inspektioner, der har et særligt fokus, og disse er mere ad hoc. Udover inspektioner udført af Education Scotland, har de lokale myndigheder også en kvalitetssikringsstruktur, der involverer lokale inspektioner og tilsyn.

Der er ikke nogen praksis ift. at kategorisere skoler som dårligt præsterende, og der er ikke som sådan nogle repressalier ved ikke at præstere tilstrækkeligt. Hvis en skole ikke opnår et godt resultat, understøttes de yderligere indtil skolen opnår bedre resultater.

Læreplaner

Den skotske læreplan kaldes Curriculum for Excellence 3-18 (CfE). Curriculum for Excellence er opdelt i fem faser: Early (førskele til P1), First (P1 til P4), Second (P4 til P7), Third og Fourth (S1 til S3) og Senior Phase (S4 til S6). CfE indeholder bl.a.:

Målsætninger og retningslinjer vedrørende uddannelse (formålet med CfE er beskrevet i fire overordnede evner/kapaciteter hos eleverne:

- Ansvarlige borgere og selvsikre individer
- Nationale læringsmål for skolesystemet
- Læringsmålene for hvert fag
- Retningslinjer for uddannelse

CfE er en ikke-obligatorisk læreplan, der tillader lærere en høj grad af autonomi i deres planlægning og pædagogiske tilgange. Den bidrager til at sikre kontinuitet i læring for alle børn mellem tre og 18 år. Læreplanen for børn i Primary School og indtil udgangen af deres tredje år på Secondary School er kendt som The Broad General Education.

I Skotland er der et omfattende kvalitetsbegreb, der også prioriterer elevers personlige udvikling. Der er tre centrale områder vedrørende elevernes udvikling. For det første skal eleverne være i stand til at forstå sig selv og deres relationer til andre herunder både familierelationer og forhold til samfundet generelt. Dernæst skal eleverne opnå færdigheder og evner til at trives i den digitale og omskiftelige verden. Endeligt skal eleverne blive aktive, demokratiske borgere. Således kræver kvalitetsbegrebet ikke kun, at eleverne får akademiske evner, men også at de er i stand til at indgå og trives i samfundet og verden.

CfE blev rullet ud på alle skotske skoler i 2010. CfE er udviklet på nationalt niveau, men lærere har autonomi med hensyn til tilgange og materiale, der bruges til at understøtte undervisning og læring. CfE er bygget op omkring syv principper: Udfordring og glæde; bredde; progression; dybde; personalisering og valg; sammenhæng; og relevans.

Der er otte brede områder i læreplanerne: Ekspressiv kunst; Sundhed og velvære; Sprog; Talfærdighed og matematik; Religiøs og moralsk uddannelse; Naturvidenskab; Sociale studier; og Teknologi. Det er lærernes ansvar, at eleverne oplever sundhed og velvære, og opnår læseevner og talfærdighed på tværs af læring i alle fagområderne. Det forventes, at alle lærere i grundskolen underviser i alle komponenter af CfE. Der er udarbejdet såkaldte Experiences og Outcomes (Es og Os) for hvert område af lærerplanerne. Titlen "Experiences og Outcomes" understreger vigtigheden i både resultatet af elevens læring samt den læringsoplevelse, eleven går igennem. Udover Es og Os er der også udarbejdet specifikke målsætninger for hvert fagområde for at give klarhed over de nationale standarder, der forventes inden for hvert område i læreplanerne og for hvert niveau.

Disse skitserer, hvilke fremskridt eleverne bør gennemgå inden for læsefærdighed, engelsk og matematik samt på tværs af alle andre læseplansområder fra P1 til S3. (P2 til S3 for fremmedsprog). Formålet med målsætningerne er at gøre det klart, hvad elever skal vide og hvilke kompetencer, de skal have for at bevæge sig op igennem systemerne. Derudover skal målsætningerne bidrage til at der er konsistens i lærernes faglige vurderinger.

4.6.4 Outputbaserede parametre

Opfølgning på kvalitet

Scottish National Standardised Assessments (SNSA) er blevet introduceret som en del af den nationale forbedringsramme for at give lærere objektiv og sammenlignelig information om elevernes fremskridt. SNSA-evalueringerne er udviklet med udgangspunkt i Curriculum for Excellence. Elever i P1, P4, P7 og S3 skal gennemføre disse online, standardiserede tests inden for læsning og talforståelse. Disse tests hjælper med at identificere elevernes fremskridt og giver information, der kan understøtte lærernes faglige vurdering. Således skal evalueringerne give lærerne objektiv og sammenlignelig information om elevernes fremskridt, der kan danne grundlag for, at lærerne bedre kan støtte eleverne – og bruges dermed primært low stake. Der bliver ikke givet nogen karakterer på baggrund af disse tests. Derudover forventes alle grundskoler at rapportere årligt om elevernes resultater inden for læse- og skrivefærdighed pba. SNSA-resultaterne. SNSA-data bliver desuden samlet og afrapporteret på nationalt niveau. Alle skolerapporter kan findes på Education Scotlands hjemmeside, men der arbejdes ikke aktivt med disse resultater som et high stake-værktøj.

4.7 Kvalitet i den hessiske grundskole (Tyskland)

4.7.1 Generelt om grundskolen i Hessen

Den tyske skole er obligatorisk for alle børn i alderen seks-16 år. Grundskolen (Grundschule) i Tyskland er fra 1-4. klasse. I disse første år er der fokus på læsning, skrivning og matematik, og undervisningen er den samme for alle elever. Når eleverne har færdiggjort grundskolen, fortsætter de til den sekundære skole. I grundskolen er klassestørrelsen normalt 20 elever, mens klasserne i den, sekundære skole typisk har 30 elever.

Opdelingen af den sekundære skole afhænger af delstaten. Nogle har kun to spor, mens andre har tre. Hessen er en af de delstater, der har tre skolespor. Efter de fire år i grundskolen bliver eleverne opdelt i tre forskellige grupper baseret på forældres ønsker og læreres anbefalinger: Hauptschule, Realschule og Gymnasium. Hauptschule spænder fra 5. til 9. klasse og kvalificerer studerende til ét niveau af erhvervsuddannelse, hvor der er en jævn fordeling mellem undervisning og praktik. I Hauptschule undervises studerende i de samme fag som Realschule og Gymnasium, men i et langsommere tempo. Derudover er der et større fokus på erhvervsfag.

Realschule går fra 5. til 10. klasse og kvalificerer elever til to erhvervsuddannelsesniveauer. Derudover kan studerende med god faglig præstation i Realschule skifte til Gymnasium. Gymnasium er den længste af de tre spor og strækker sig til 12. klasse. I slutningen af dette Gymnasium, får de studerende "Abitur" -certifikatet, som giver dem kvalifikationer til at tage en videregående uddannelse. Derudover har de også muligheden for at tage en erhvervsuddannelse. I Gymnasium fokuserer undervisningen på en bred vifte af emner som tysk, matematik, fysik, kemi, biologi, geografi, historie mv.

Udover de beskrevne spor har tyske gymnasier et ekstra "spor" til elever med særlige behov. Disse skoler, afhængigt af delstat, fungerer også som centre for rådgivning for børn med særlige behov (Förderzentren). Det er en del af et inkluderende uddannelsessystem.

Langt de fleste børn går i offentlige skoler i Tyskland, og 9 % er indskrevet på privatskoler (beregnet ud fra antal elever). Der er ikke stor forskel på offentlige og private skoler, og lærere på privatskoler er underlagt samme krav til kvalifikationer som på de offentlige skoler.

Karaktersystemerne kan variere på tværs af delstaterne, men vil ofte følge en sammenlignelig struktur. I Hessen får eleverne ikke karakterer i deres første skoleår, men lærerne laver en skriftlig bedømmelse, der vedrører barnets læringsudvikling og eventuelle særlige behov. I elevernes andet skoleår får de karakterer i alle fag på en sekstrins-skala, hvor 1 er den bedste karakter. I fag, hvor eleven får 4 eller over, skal læreren kommentere på elevens læringsproces, og hvordan denne skal understøttes fremover. Derudover bliver elevernes evner i sociale og faglige kompetencer samt arbejdsindsats bedømt på en skala fra A-D.

På elevernes 3. og 4. skoleår påbegynder de overgangen til overbygningen. I disse år er det lærernes opgave at observere elevernes forudsætninger for at fortsætte på de forskellige spor, der følger efter grundskolen. Alle 4. klasses elever modtager ved udgangen af det fjerde år et certifikat, der indeholder årlige karakterer i alle fag, gennemsnittet for karakterer i tysk, matematik og "Heimat- und Sachunterricht". Sidstnævnte er et fag, der giver eleverne grundlæggende viden om mennesker, sameksistens, deres hjemland og region samt den omkringliggende verden. Derudover er der i certifikatet en vurdering af elevernes sociale og faglige kompetencer samt arbejdsindsats. Slutteligt er der en overordnet vurdering af, hvilket spor eleven egner sig til. I den sekundære skole bliver elever bedømt på sekstrins-skalaen i alle fag.

I Hessen er der overvejelser om, hvorvidt det skal være muligt for den enkelte skole at vælge imellem at give karakterer eller at give kvalitative, skriftlige vurderinger. Rationalet bag en sådan potentiel reform er, at lærere bedre vil være i stand til at bedømme barnets individuelle læreproces. Det er dog vidt omdiskuteret, og ofte er der et ønske fra forældrene, om at deres børn får karakterer, så de nemt kan følge med i deres barns udvikling. Det gælder særligt 4. klasses-certifikatet, da det er et vigtigt punkt i elevernes uddannelse, som leder videre til ét af de tre spor i den sekundære skole. Selvom Hessen åbner op for at skifte system, vil det stadig være nødvendigt at udstede karakterer og/eller certifikater, hvis en elev skal skifte skole eller færdiggøre skole. Der er allerede nogle delstater, der har gjort det muligt for skoler at overgå til kvalitative vurderinger i stedet for karakterer, herunder Schleswig-Holstein, som var den første. Dog har kun 13,5 % af skolerne i delstaten valgt at benytte denne mulighed.

4.7.2 Inputbaserede kvalitetsparametre

Læreruddannelse

Hver delstat er ansvarlig for deres egen læreruddannelse. Hessische Lehrkräfteakademie i Hessen blev oprettet i 2015 og er ansvarlig for implementering og udvikling af læreruddannelsen i delstaten. De er ansvarlige for den administrative struktur for uddannelsen, kvalitetsudvikling af uddannelsen og kvalifikationen af skoleledere. Alle delstater har et to-trins læreruddannelsessystem. Den første fase finder sted på universiteterne, og den anden fase er en praktisk læreruddannelse med vejledning, der finder sted på en skole. Lærere er offentligt ansatte og skal derfor bestå en statseksamen for at gennemføre det første niveau i læreruddannelsen og derefter endnu en statseksamen for at bestå det andet, praksisorienterede uddannelsesstrin.

For at kvalificere sig til læreruddannelsen er det nødvendigt at have opnået Abitur og derved have afsluttet 12 års skole. I nogle delstater er der krav til karakterer i de fag, som lærerne har specialiseret sig i, men det er dog sjældent. Det vil typisk være afhængigt af, om universiteterne oplever mange ansøgere. Det vil ligeledes afhænge af, hvordan ansøgningerne fordeler sig på de forskellige fag. De fleste ansøgere får typisk plads.

Det er muligt at tage en læreruddannelse på tre forskellige niveauer, som svarer til de tre niveauer i grundskolen. Derudover er der en uddannelse for lærere til erhvervsuddannelser og en for lærere i skoler for børn med særlige behov. Læreruddannelsen indeholder som beskrevet tre niveauer. Det første niveau varer mellem tre og fire år for Hauptschule, fire til fem år for Realschule og seks år for Gymnasium. På dette niveau skal alle lærerstuderende gennemgå mindst to fag, studere pædagogisk teori og psykologi og et ekstra valgfag. Derudover skal de studerende opnå erhvervserfaring igennem praktikforløb.

Det afhænger af delstaten, hvordan praktikforløbene er strukturerede. De fleste delstater har valgt at have et praktikforløb på 4-6 uger på bachelorniveau og et længere praktikforløb på et semester på masteren. I Hessen har man besluttet at eksperimentere med praktikperioderne, og det varierer derfor fra universitet til universitet, hvor lange praktikperioderne er. Længden af forløbene vil formentlig blive fastsat i en kommende reform ved en kombination af korte og længere praktikforløb.

Den praksisorienterede del af læreruddannelsen består af to års praktik, hvor de studerende får en lærerløn. I slutningen af dette trin skal de studerende aflevere en større opgave med fokus på didaktik. Derudover eksamineres de mundtligt i didaktik, uddannelsesteori, metode og relevante juridiske områder.

Tyskland har stor mangel på lærere. Det har resulteret i, at mange ufaglærte underviser på grundskolerne. Typisk er det lærerstuderende, der underviser på skolerne ved siden af deres undervisning på universitetet. Dermed besidder de visse kompetencer og faglig viden, men ikke tilstrækkeligt til at påtage sig ansvaret for en klasse, hvilket de dog i mange tilfælde får. Disse lærerstuderende får typisk etårige kontrakter, som fornyes år efter år, fordi skolerne mangler lærere.

Efteruddannelse af lærere

Eftersom den anden praksisorienterede del af læreruddannelsen foregår på en arbejdsplads fremfor på universitet, sker der en gradvis udfasning fra læreruddannelse til at være lærer i praksis. Hver enkelt delstat er ansvarlig for at supervisere lærerne i denne overgang. Lærerne går til ugentlige seminarer, og det er påkrævet at deltage i omkring 15 timers undervisning om ugen. De nye lærere bliver superviseret med faste intervaller på skolerne, hvor de får feedback fra deres supervisor. Desuden skal de forberede og gennemføre en række undervisningstimer, som bliver bedømt og gradueret af supervisoren, den tilskrevne mentor på den pågældende skole og skolelederen.

Der er findes ikke et system for opkvalificering af lærere. I nogle tilfælde vil en lærer blive opkvalificeret, hvis denne indtager en ny type stilling på den pågældende arbejdsplads, fx en lederstilling. Der er således ingen fast struktur for, hvorvidt lærerne skal deltage i efteruddannelse eller opkvalificering i løbet af deres karriere. Dette er tilfældet i mange delstater. I Hessen er der ingen krav til efteruddannelse, og dermed er det op til den enkelte skoleleder eller lærerne selv at tilmelde sig eller opsøge kurser. Dette medfører typisk, at kun meget højt motiverede lærere, som på egen opfordring deltager på kurser eller lign.

4.7.3 Strukturelle kvalitetsparametre

Tilsyn

Det overordnede ansvar for ledelsen af de tyske skoler ligger hos de 16 delstater, dvs. at lovgivningen, reglerne og beslutningerne vedrørende skoler bliver udført af den individuelle delstat. Alle delstater har et uddannelsesministerium (Kultusministerium), der er ansvarligt for skolesystemet. Hessisches Kultusministerium i Hessen fører således tilsyn med alle grundskoler og er ansvarligt for at følge og fremme kvaliteten af alle skoler i Hessen.

I Hessen er der 15 skoleamter, som alle er knyttet til Hessisches Kultusministerium, der er uafhængige, lokale myndigheder. Hessische Kultusministeriums opgave er blandt andet at sikre kvaliteten af skolernes arbejde, sammenligneligheden mellem de forskellige skoleretninger og kvaliteten af de forskellige retninger. Det er også ministeriets ansvar at vejlede og støtte skoler i udvikling og forbedring af deres præstationer. Med afsæt i løbende skoleevalueringer, som skolerne selv skal udarbejde, modtager skolerne feedback på deres uddannelseskvalitet, herunder deres læringsmetoder og indholdet af undervisningstimer. Der er ikke nogen fast struktur, frekvens eller form for disse skoleevalueringer, og der er ikke nogen konsekvenser eller egentligt opfølgning på disse vurderinger.

Læreplaner

Fagene i de tyske skoler er ikke defineret på nationalt plan. Ikke desto mindre underviser alle delstaterne i følgende: tysk, matematik, idræt, første fremmedsprog, et naturvidenskabeligt fag, religion og etik samt kunst eller musik. Antallet af timer i de forskellige fag bestemmes ligeledes af den enkelte delstat, skønt variationen mellem delstaterne er minimal.

Læreplanerne er også struktureret af den enkelte delstat. Den lokale læreplan sætter rammen for den konkrete undervisning, og der er separate læreplaner for skolernes forskellige spor. Læreplanerne indeholder detaljerede beskrivelser af hvert enkelt emne såsom antal timer og kompetencemål. Inkluderet i læreplanerne er også metoder til undervisning og didaktik, selvom lærerne har en høj grad af autonomi og professionelt råderum på dette område.

Selvom delstaterne har deres egne læreplaner, er der en høj grad af lighed på tværs af landet. Det er blandt andet et resultat af de nationale retningslinjer, der er fastlagt af Kultusministerkonferenz, et organ sammensat af Kultusministre fra alle delstater. Organet indgår ikke i regeringen, og deres direktiver er dermed ikke lovligt bindende. Ikke desto mindre har Kultusministerkonferenz i de senere år været involveret i at udvikle standarder for læreplaner på både lokalt og nationalt niveau. Selvom standarderne bliver udviklet på nationalt niveau, trumfer de ikke den enkelte delstats læreplaner og fungerer i stedet parallelt og i tæt relation til disse.

Kultusministerkonferenz udviklede de nationale standarder (Bildungsstandards) i 2003 som et resultat af skuffende resultater i internationale tests f.eks. PISA. Bildungsstandards bruges som grundlag for den nationale overvågning, der udføres af Institut zur Qualitätsentwicklung im Bildungswesen (IQB) i Berlin. Dette vil blive uddybet yderligere under de outputbaserede parametre. Selvom Bildungsstandards ikke er formelle, betragtes de som obligatoriske for delstaterne i praksis. Der er standarder for tysk, matematik, første fremmedsprog (engelsk eller fransk), biologi, kemi og fysik. Retningslinjerne for standarderne inkluderer en oversigt over de centrale elementer i emnet, beskrivelser af kompetencer, der skal erhverves, og forslag til specifikke opgaver knyttet til specifikke kompetencemål.

Hessen har i høj grad implementeret de nationale Bildungsstandards sammenlignet med de øvrige delstater. For hvert fag har Hessen udviklet kompetencer og en konkret beskrivelse af alle fag i skolesystemet på alle spor. Den hessiske læreplan kaldes Das neue Kerncurriculum og er meget veldokumenteret og udført systematisk med mange konkrete retningslinjer. Udover læseplanen, der fokuserer på elevernes læring og kompetencer, har Hessen udviklet guides til lærerne, som de kan bruge til at planlægge deres undervisning. I disse guides kan lærerne finde beskrivelser af Das neue Kerncurriculum som helhed samt konkrete undervisningsvejledninger og materiale til de forskellige fag.

4.7.4 Outputbaserede parametre

Opfølgning på kvalitet

Institut zur Qualitätsentwicklung im Bildungswesen (IQB) understøtter delstaterne i udvikling og vurdering af kvaliteten af deres uddannelsesinstitutioner. Hovedelementerne i evalueringen af kvaliteten i de tyske skoler er en kombination af de forskellige internationale tests såsom PISA, TIMSS og PIRLS og tests udviklet på basis af Bildungsstandards. De nationale prøver er udviklet af IQB og udføres i tysk og matematik i grundskolen. I udskolingen testes det første fremmedsprog ligeledes, og i de senere år på overbygningerne er naturvidenskabelige fag også inkluderet. Frekvensen af de nationale tests koordineres med de internationale prøver. Det er obligatorisk for hver stat at gennemføre nationale test hvert femte år for grundskoler og hvert tredje for overbygningerne.

IQB indsamler og analyserer dataene fra testene og giver delstaterne indsigt i deres ydeevne. Ud over at støtte delstaterne i kvalitetsudvikling og overvågning, rapporterer IQB også tilbage til regeringen og bidrager til dens arbejde med at udvikle og implementere nationale standarder for uddannelse. Testresultaterne bruges således primært til vurdering på nationalt plan såvel som af de enkelte delstater, og dermed som et high stake-værktøj. Derudover er resultaterne tilgængelige for de enkelte skoler og klasser. Det forventes, at skolerne bruger resultaterne aktivt til refleksion og kvalitetsudvikling, og dermed low stake. Der er dog ikke som udgangspunkt nogle konsekvenser eller specifik kontrol af, hvorvidt dette er tilfældet i praksis.

5 Referencer

Generelt

OECD.stat

https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=EAG_IT_ALL

Sverige

Dansk Center for Undervisningsmiljø (2018): Indeklima. Luft til læring.

<https://dcum.dk/media/2285/dcuminspirationindeklima-i-skoler.pdf>

OECD (2015): Improving Schools in Sweden: An OECD Perspective.

<http://www.oecd.org/education/school/improving-schools-in-sweden-an-oecd-perspective.htm>

Rådet for Ungdomsuddannelser (2016): International kortlægning. Uddannelsessystemerne i Holland, Schweiz og Sverige.

Sjöberg, Lena (2019): The Swedish primary teacher education programme: at the crossroads between two education programme traditions.

<https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/20004508.2018.1492845?needAccess=true>

Skolverket (2015): Kvalitetsarbete i praktiken. <https://www.skolverket.se/getFile?file=3381>

Skolverket (2019): Lärartäthet läsåret 2018/19.

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/arkiverade-statistiknyheter/statistik/2019-03-28-larartathet-lasaret-2018-19>

Skolverket (2019): Nationella skolutvecklingsprogram.

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/nationella-skolutvecklingsprogram>

Skolverket (2019): Pedagogisk personal i skola och vuxenutbildning läsåret 2018/19.

<https://www.skolverket.se/getFile?file=4050>

Skolverket (2019): Systematiskt kvalitetsarbete - så fungerar det.

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/leda-och-organisera-skolan/systematiskt-kvalitetsarbete-i-skola-och-forskola/systematiskt-kvalitetsarbete-i-skola-och-forskola>

Skolverket (2019): Så använder du läroplanen för grundskolan.

<https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/sa-anvander-du-laroplanen-for-grundskolan#h-Laroplanensuppbyggnad>

Skolverket (2019): Välja grundskola. <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/valja-grundskola>

Skolverket (2019): Övergångar inom och mellan skolor och skolformer.

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/overgangar-inom-och-mellan-skolor-och-skolformer>

Skolinspektionen (2019): Inspektion <https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/>

Sveriges Riksdag: Skollag. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

Unicef (2018): An Unfair Start. Inequality in Children's Education in Rich Countries.

https://www.unicef-irc.org/publications/pdf/an-unfair-start-inequality-children-education_37049-RC15-EN-WEB.pdf

Norge

Center for Skole og Læring (2017): Læreruddannelsen i internationalt perspektiv.

https://phabsalon.dk/fileadmin/user_upload/FU/Publikationer/Laereruddannelsen_i_internationalt_perspektiv_-_Absalon_2017.pdf

EURYDICE (2019): Norway Overview https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/norway_en

OECD (2016): Education at a Glance 2016: OECD Indicators. Norway. https://read.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance-2016/norway_eag-2016-73-en#page1

OECD (2019): Improving School Quality in Norway. https://read.oecd-ilibrary.org/education/improving-school-quality-in-norway_179d4ded-en#page1

Utdanningsdirektoratet (2018): Primary, Lower and Upper Secondary School.

<https://www.udir.no/in-english/Quality-in-ECEC-Schools-and-Vocational-Education-and-training/kindergarden/>

Estland

Alfort, Sara (2017): Alle ser mod Finland for inspiration til gode skoler. Men måske kan vi lære mere af dette land? Zetland. <https://www.zetland.dk/historie/seAAa5qJ-aeW04Gvq-9a7f6>

EURYDICE (2018): Single Structure Educations (Integrated Primary and Lower Secondary Education) https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/single-structure-education-integrated-primary-and-lower-secondary-education-10_en

International Education News (2017): 10 Surprises in the High-Performing Estonian Education System <https://internationalednews.com/2017/08/02/10-surprises-in-the-high-performing-estonian-education-system/>

National Center On Education (2019): Estonia: Teacher and Principal Quality. <http://ncee.org/what-we-do/center-on-international-education-benchmarking/top-performing-countries/estonia-overview/estonia-teacher-and-principal-quality/>

OECD (2014): Education at a Glance 2014: OECD Indicators. https://www.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance-2014_eag-2014-en

OECD (2016): School education in Estonia. https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKewiBh9S_r9fkAhWmM-wKHWdoB0kQFjAAegQIARAB&url=https%3A%2F%2Fwww.oecd-ilibrary.org%2Fschool-education-in-estonia_5jm3mcdkhqf5.pdf%3FitemId%3D%252Fcontent%252Fcomponent%252F9789264251731-5-en%26mimeType%3Dpdf&usg=AOvVaw24aQkyGiRsdENC9vhgvmEd

Republic of Estonia. Ministry of Education and Research (2014): The Estonian Lifelong Learning Strategy 2020 https://www.hm.ee/sites/default/files/estonian_lifelong_strategy.pdf

Sary, E.-S. (2014,2015): A Status Paper on School Teacher Training in Estonia. Journal of International Forum of Researchers in Education 1(2). https://www.researchgate.net/publication/283287724_A_STATUS_PAPER_ON_SCHOOL_TEACHER_TRAINING_IN_ESTONIA

Holland

Center for Skole og Læring (2017): Læreruddannelsen i internationalt perspektiv.

https://phabsalon.dk/fileadmin/user_upload/FU/Publikationer/Laereruddannelsen_i_internationalt_perspektiv_-_Absalon_2017.pdf

Educational Assessment, Evaluation and Accountability (2016), Volume 28, Issue 4, pp 299–32.

<https://link.springer.com/journal/11092>

EURYDICE (2019): Netherlands Overview. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/netherlands_en

OECD (2019): Reviews of National Policies for Education. Netherlands 2016. https://read.oecd-ilibrary.org/education/netherlands-2016_9789264257658-en#page1

OECD (2019) Data on Teachers' salaries. <https://data.oecd.org/eduresource/teachers-salaries.htm>

School Inspections in EU. School inspections in the Netherlands.

<https://schoolinspections.eu/impact/netherlands/>

Tartwijk and Wubbles (2017): Dutch teacher and teacher education policies.

https://www.researchgate.net/publication/258696447_Teacher_preparation_in_the_Netherlands_Shared_visions_and_common_features

The Global Economy. Netherlands: Student teacher ratio, primary school.

https://www.theglobaleconomy.com/Netherlands/Student_teacher_ratio_primary_school/

Skotland

Education Scotland. <https://education.gov.scot/>

Getting it right for every child (GIRFEC). <https://www.gov.scot/policies/girfec/>

Learning Directorate. <https://www.gov.scot/about/how-government-is-run/directorates/learning/>

OECD (2015): Improving Schools in Scotland: An OECD Perspective.

<https://www.oecd.org/education/school/Improving-Schools-in-Scotland-An-OECD-Perspective.pdf>

Rambøll (2016): Kortlægning af Curricula i Sammenlignelige Lande.

[file:///C:/Users/SofieLohmann/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/130923-Kortlaeg-curricula-i-sammenlignelige-lande-rapport-samlet%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/SofieLohmann/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/130923-Kortlaeg-curricula-i-sammenlignelige-lande-rapport-samlet%20(4).pdf)

Scotland's Curriculum for Excellence. <https://scotlandscurriculum.scot/3/>

The Educational Institute of Scotland. <https://www.eis.org.uk>

The Education (Lower Primary Class Sizes) Amendment Regulations 2010.

<http://www.legislation.gov.uk/ssi/2010/326/made>

The General Teaching Council for Scotland. <https://www.gtcs.org.uk/>

Scottish credit and qualification framework. <https://scqf.org.uk/>

Scottish National Standardise Assessments. <https://standardisedassessment.gov.scot/>

Hessen

Deutsche Welle. Privat schools: Why does Germany allow them? <https://www.dw.com/en/private-schools-why-does-germany-allow-them/a-46775899>

Institut zur Qualitätsentwicklung in Bildungswesen. <https://www.iqb.hu-berlin.de/>

Ministry of Education, State of Hessen: Teacher Education in Germany. entep.unibuc.eu/wp-content/uploads/2017/07/NAT_REPORTS_KRUEGER.pdf

Rambøll (2016): Kortlægning af Curricula i Sammenlignelige Lande.

[file:///C:/Users/SofieLohmann/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/130923-Kortlaeg-curricula-i-sammenlignelige-lande-rapport-samlet%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/SofieLohmann/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/130923-Kortlaeg-curricula-i-sammenlignelige-lande-rapport-samlet%20(4).pdf)

The Atlantic. The Great German School Turnaround

<https://www.theatlantic.com/education/archive/2015/11/great-german-school-turnaround/413806/>

The Government of Hessen. <https://english.hessen.de/>

Welt. Ohne Noten droht der Geheimcode der Lehrer.

<https://www.welt.de/debatte/kommentare/article188495459/Grundschule-Ohne-Noten-droht-der-Geheimcode-der-Lehrer.html>

Zentrum Bayern Familie und Soziales Bayerisches Landesjugendamt.

<https://www.elternimnetz.de/kinder/schulkind/schulnoten.php>

Danmark

Arbejderbevægelses Erhvervsråd (2019) Danmark er et af de lande, hvor flest går på privatskole.

https://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/dokumenter/analyse/ae_danmark-er-et-af-de-lande-hvor-flest-gaar-paa-privatskole_0.pdf

Borger.dk. Rammer for folkeskolen. <https://www.borger.dk/skole-og-uddannelse/Folkeskolen-privatskoler-efterskoler/Om-folkeskolen>

Børne- og Undervisningsministeriet (2018): Tilsyn med faglig kvalitet.

<https://www.uvm.dk/folkeskolen/organisering-og-ledelse/tilsyn/tilsyn-med-faglig-kvalitet>

Børne- og Undervisningsministeriet (2019): Kort om folkeskolen.

<https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-maal-love-og-regler/om-folkeskolen-og-folkeskolens-formaal/kort-om-folkeskolen>

Danske Professionshøjskoler (2018): Handleplan til en bedre læreruddannelse.

<https://danskeprofessionshøjskoler.dk/10-ambitioner-skal-skabe-bedre-laereruddannelse/>

Styrelsen for Forskning og Uddannelse (2019): Kvalitet og relevans af læreruddannelsen.

https://ufm.dk/publikationer/2019/filer/endelig-rapport_evaluering-af-laereruddannelsen.pdf

Finland

EURYDICE (2020): Single Structure Education (Integrated Primary and Lower Secondary Education).

https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/finland/single-structure-education-integrated-primary-and-lower-secondary-education_en

Finnish Education Evaluation Centre (2019): Evaluating the state of the Finnish education system: Results of the Finnish education evaluation.

<https://karvi.fi/en/publication/evaluating-the-state-of-the-finnish-education-system-results-of-the-finnish-education-evaluation/>

Finnish National Agency for Education (2018): Compulsory education in Finland.

<https://www.oph.fi/en/statistics-and-publications/publications/compulsory-education-finland>

Finnish National Agency for Education (2018): Finnish teachers and principals in figures.

<https://www.oph.fi/en/statistics-and-publications/publications/finnish-teachers-and-principals-figures>

Finnish National Agency for Education (2018): Key figures on early childhood and basic education in Finland.

<https://www.oph.fi/en/statistics-and-publications/publications/key-figures-early-childhood-and-basic-education-finland>

Finnish National Agency for Education (2019): Basic Education in the Nordic Region.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/30955454_basic_education_in_the_nordic_region_netsti_19_04_08_0.pdf

Finnish National Board of Education (2016): New national core curriculum for basic education: focus on school culture and integrative approach.

<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/new-national-core-curriculum-for-basic-education.pdf>

Ministry of Education and Culture (2016): Teacher education in Finland

<https://minedu.fi/documents/1410845/4150027/Teacher+education+in+Finland/57c88304-216b-41a7-ab36-7ddd4597b925>

Ministry of Education and Culture (2020) General Education.

<https://minedu.fi/en/general-education>

DAMVAD Analytics

Overgaden Oven Vandet 58, 2. Floor
DK-1415 Copenhagen K
Info@damvad.com
damvad.com

DAMVAD Analytics

Götagatan 22A
118 46 Stockholm

Copyright 2020, Damvad Analytics A/S

damvad • ANALYTICS